

Ardealul Juridic

Revistă de Drept și de Unificare Legislativă
Doctrină, Jurisprudență, Legislație comparată

Revista apare numai odată pe lună, conținând însă un număr dublu de pagini ca în anii precedenți

Abonamentul pentru Instituții și Autorități 700 Lei pe 1 an
Advocați 500 Lei pe 1 an
Magistrați 400 Lei pe 1 an
Un număr simplu 50 Lei
Un număr dublu 55 Lei
Un număr vechiu 40 Lei

Redacția: Str. Calea Victoriei No. 53
Telefon 590. Administrația: Str. Iuliu Maniu 8 (Radio Reclame România S.A.) unde se primesc abonamente și orice cereri de adife. Telefon 630

Director, Fondator și Redactor responsabil: **VASILE M. DIMITRIU** Consilier la Curtea de Apel din Cluj

Colaboratori:

Alexandrescu Traian
Fost Prim-președinte de Tribunal
Pro Decanul Baroului avocaților
din București

Anca Justin Leontin
Judecător Trib. Cluj

Bulgăraș-Popov Ad. Gr.
Avocat Contencios CFR Cluj

Ceaur Aslan Ernest
Consilier la Curtea de Apel Timișoara

Balașiu Paul
Consilier la Curtea de Apel din Cluj

Docan P. George
Președinte Tribunalul Buzeu

Dolj I. Ionescu
Președinte la Consiliul legislativ

Filpescu Constantin
Consilier la Curtea de Apel din Cluj

Filpescu Ricard
Judecător tribunalul Cluj

Hațieganu Emil
Profesor la Universitatea din Cluj

Kis Maurișu
Profesor universitar pensionar

Lazar Aurel
Fost ministru. Avocat Oradea-Mare

Leon N. Gheorghe Dr.
Profesor la Universitatea din Cluj

Marta Alexandru
Prim președintele Curtii de Apel
Timișoara

Mănescu Ion
Președinte la Curtea de Apel Cluj

Micșa Pompei
Prim președintele Curtii de Apel Cluj

Munteanu Victor
Avocat din Sibiu

Negrea Camil
Profesor la Universitatea din Cluj

Onișor Victor
Profesor la Universitatea din Cluj

Pastia P. Vasile
Primprocuror la Tribunalul Brăila

Petrescu F. Vasile
Președinte de secție la Trib. Sighișoara

Popp Romulus
Prim președintele Curtii de Apel
Brașov

Porușiu Petre
Profesor la Universitatea din Cluj

Praporgescu Ștefan
Consilier la Curtea de Apel Oradea-Mare

Ștețcu Emilian
Judecător șef fa ocolul. Mercurea-
Sibiului

Dem. Tigoianu
Magistrat

Tolciu Ioachim
Avocat din Cluj

Tănăsescu Teodor
Consilier la Curtea de Apel din Cluj

Ulvineanu Alexandru
Consilier la Curtea de Apel Cluj

Vioreanu G. Ioan
Judecător tribunalul Cluj

Xantopol Constantin
Fost magistrat. Avocat din Cluj

CUPRINSUL

1. Unificarea legislativă de **Dr. C. Groșorean**

2. Discuțiuni în jurul Art. 321, 324,
335 și 384 p. 3 Pr. P. Transil. . . de **Dem. Tigoianu**
magistrat

3. Dreptul avocatului pentru onorar-
dacă la execuție este substituit prim
funcționar de birou de **Dr. Maurișu Kell**
avocat Timișoara

4. Alcătuirea instanțelor de tutelă, apli-
carea Art. 62 al. II, pr. p. rom. Ju-
risprudențe stabilite de C. de Apel
Timișoara și înaintate Curte de Ca-
sație S. II cu note de **dl A. Dumitrescu**
și **V. M. D.**

5. Rezumate de Jurisprudența stabilite
de instanțele judecătorești din Ar-
deal și Înalta Curți de Casație

Banca Ardeleană și Cassa de Economii S. A. R.

Cluj, Piața Unirii Nr. 32. (Casa proprie)

Fondată în anul
1894

Este cointeresată cu: Banca Chrissoveloni, București și Banca Comercială Ungară din Pesta, Budapesta

Sucursale:
Arad, Brașov, Oradea, Sibiu,
Târgu-Mureș, Turda

CASA DE PĂSTRARE ȘI BANCA

DE CREDIT DIN
CLUJ SOC. AN.
CLUJ, PIAȚA UNIRII

Capitaluri
proprii Lei

77,000.000

7

SUCURSALE:
IN DEJ, DICIOȘAN.

Efectuază
avantajos
orice afaceri
bancare

MARTIN, ALBA-IULIA ȘI TÂRGU-MUREȘ

Banca Generală a Țării Românești București,

Brăila,
Brașov, Cluj,
Constanța, Craiova,
Galați, Giurgiu, Oradea,
Mare, Ploești, Sfântul
Gheorghe, Târgul
Măgurele

Societate Anonimă

Capital vărsat Lei 60,000.000 // Rezerve Lei 50,000.000
Adresa Telegrafică: „GENEROMANA”

BANCA CENTRALĂ

PENTRU INDUSTRIE ȘI COMERT
SOCIETATE ANONIMĂ IN CLUJ
Strada Regina Maria Nr. 1-3

Secția specială
pentru ciment - Secția de
Bancă și deize - Execută tot
felul de tranzacțiuni bancare,
plăți pe toate piețele interne
și streine - Depunerile se
fructifică în condițiile cele
mai favorabile

Capital: Lei 50,000.000
Fonduri: Lei 20,000.000

Legături directe cu America!

Banca Chrissoveloni

SOCIETATE ANONIMĂ ROMÂNĂ

Capital și rezerve:
LEI 350,000.000

SUCURSALA CLUJ
SEDIUL CENTRAL BUCUREȘTI

Sucursale: Constantinopol, New-York,
Brăila, Constanța, Galați, Sibiu. // Bănci
afiliate: Banca de Deize și Lombard,
București, Banca Ardeleană Casa de Eco-
nomie Cluj, Chrissoveloni & Co. Paris,
Chrissoveloni & Co. Viena

TELEFON:
379, 62, 427, 980

Industria Sarmei S. A. Cluj

Fabrica:

Câmpia-Turdei

Fabricăm: Sărmă laminată, Fier de beton, Scoabe,
Cue de tot felul, Sărmă arsă, arămită, Sărmă
de oțel, Arcuri de mobile, Sărmă
ghimpată, zincată, Agrafe

Telefan: 4-40, 3-47 — Adresa telegrafică: „Ferrum” Cluj

Ardealul Juridic

Revistă de Drept și de Unificare Legislativă
Doctrină, Jurisprudență, Legislație comparată

Revista apare numai odată pe lună, conținând însă un număr dublu de pagini ca în anii precedenți

Abonamentul pentru	Instituții și Autorități	700 Lei pe 1 an
	Advocați	500 Lei pe 1 an
	Magistrați	400 Lei pe 1 an
	Un număr simplu	50 Lei
	Un număr dublu	35 Lei
	Un număr vechiu	40 Lei

Redacția: Str. Calea Victoriei No. 53
Telefon 590. Administrația: Str. Iuliu Maniu 8 (Radio Reclame România S.A.)
unde se primesc abonamente și orice cereri de adje. Telefon 630

Unificare legislativă

I.

Unirea tuturor românilor a fost rezultatul unui vis milenar, visat prin văile ascunse ale Transilvaniei, și a unei propagande conștiente — prin școală, presă, opinie publică — din Vechiul-regat; ambele mișcări lipsite — însă — de realitate istorică: Deoarece, la un plan serios de unificare, la o pregătire sufletească, — nu numai războinică, ci și pacinică și pacificatoare, — nu s'a gândit nimenea. *Mai puțin legiuitorul din Țara-mamă.* Unde s'a întronat sistemul *centralist* francez, — fără ca lumea politică să și deie seama de predispoziția sufletească a populației din fosta monarhie austro-ungară, crescută în *spiritul autonomiei administrative*. Iată germele regionalismului.

Transilvănenii nu concep centralismul, care tendință o consideră ca pe un fel de *regionalism regănfănesc*; intelectualii din Vechiul-regat iară nu înțeleg rostul descentralizării administrative, bănuind subț această mască un *regionalism centrifugal*.

Vina o poartă legiuitorul din Vechiul-regat, care a pierdut din vedere principiul că: *unificarea sufletească depinde de instituțiuni, de principii fundamentale de drept, și sisteme economice similare și asemănătoare, pătrunse în codificarea țărilor interesate*, pentru a înlesni cetățenilor adaptarea sufletească la mediul nou, croit prin evenimentele istorice. Și în loc ca, Țara-mamă se fi adoptat principiile codului civil austriac, s'a menținut codul Napoleon; în loc de descentralizare administrativă s'a instalat un cras centralism, legea tutelară a fost neglijată, cartea funduară ce va necunoscut... etc. etc. parcă din-a-dins s'au creat instituțiuni, principii și sisteme orizon-

tal opuse mentalității din Transilvania și Bucovina.

Iată dovezile că, unirea nu a fost — după un plan bine chibzuit — inițiată; că nu eram sufletește pregătiți; că, nu s'au creat acele incopieri firești prin instituțiuni, legi și tradiții socialpolitice, inevitabile la asemenea frământări; ci era emanația sentimentului național, manifestată prin o erupție spontană.

Și întru apărarea afirmațiunilor mele, *mă provoc la tactica dibace și admirabil întocmită a Germaniei și Austriei*, unde deja acum se pregătește unirea — inevitabilă — prin crearea instituțiilor și a legilor similare.

La noi însă aceste momente istorice au fost nesocotite. Nu din vina noastră, a Transilvănenilor, deoarece noi nu puteam determina nici legiuitorul din fosta monarhie, nici pe acela din Vechiul-regat. Ne-am unit din dragoste frățească, — și după unire ne priveam înstrăinați în ochi. Vorbeam aceiaș limbă, aveam aceiaș credință, — totuși nu ne înțelegem, *căci s'au ridicat între noi zidurile instituțiilor prin cari am trăit* — bine-reu — veacuri dea rânduri. Și în loc ca să netezim drumul, fără sguduiri, ne-am luat de păr, apărând cu inverșunare idioată unele forme sociale, mult-puțin, efemere și transitorice, deșteptând în inima adversarilor noștri speranța că, și sufletele noastre se vor înstrăina, pregătindu-se astfel prăbușirea unității noastre politice. Deși o unificare desăvârșită nici că se poate închipui — cum a remarcat — atât de admirabil d-l profesor *Henri Capitant* dela facultatea de drept din Paris, în conferința sa ținută la Cluj:

1. fără o mentalitate comună juridică,
2. fără unitatea legislației, care este singura, cimentul unității unei națiuni.

Intrebarea este — în cadrele acestor perspective: cum se *fi*e această mentalitate juridică —, și în ce chip și fel să se facă unitatea legislației?!

La întrebarea a doua însuși d-l H. Capitant ne-a dat metoda unificării interne: „*prudență, timp, examinarea chestiunilor, pentru a reține, ce este bun, și realizarea lor seriată*“.

Cu problema primă ne vom ocupa noi înșine.

II.

Mentalitatea juridică este, pe deoparte reflexul spiritului colectiv al unui popor, pe de altă parte produsul sistematizat al științei, cu scopul vădit de a forma, la timpul său, acest spirit colectiv.

În ideologia fiecărui popor mijesc în subconștiința sa *interdicții* milenare, atavice — cari se manifestă prin sentimente, simpatii și antipatii —, principii morale, ori amurale, simț estetic, musical, artistic ori barbarie cumplită, înclinări criminale, inferioare, cu un cuvânt: tot bagajul psihei, ori psihozei colective, al sufletului unui neam.

Pe noi — din punct de vedere practic ne interesează două mentalități juridice: cea germană, înfiptă în jurisprudența *Transilvaniei*, și mentalitatea franceză, care predomină în jurisprudența Vechiului regat.

Pentru a diseca diferența între aceste două ideologii, trebuie să comparăm bagajul atavic, acumulat în decursul secolilor în sufletul poporului german și cel francez, ca să le cunoaștem secretul metodei legiurii lor.

În Germania: „alles ist verboten“, fiecare colț de stradă te face atent la o interdicție administrativă, formându-se în opinia publică contemporană convingerea despre caracterul polițial al statului german. Acest spirit îngădit, precaut, protecționist și sever se denotă și din legiurile germane. O lege germană este precisă, categorică, masivă, fără două înțeleșuri, și nu pretinde dela cetățean *cumpănire*, ci executare oarbă. Ca toată organizația ei de stat, și formidabilul mașinism militar, care nu cunoaște și nu admite individualitatea cetățenilor.

Ce rezultă din aceste constatări? Un paradox foarte interesant că: germanul disciplinat, în eul lui subconștient, nu este încă sufletește disciplinat. În consecință trebuie la fiecare pas avertizat, amenințat, cu un cuvânt: disciplinat. Și legiuitorul o știe asta foarte bine!

În Franța, libertatea deplină, până la libertinism. Cetățeanului francez nu îi se impun — de cătră stat — asemenea opreliște cenzurale. Nici nu le-ar suporta, având o doză mai mare de interdicții înăscute, rezultanta culturii seculare*). În consecință libertatea individuală nu este prin nimica stingherită — nu în urma unei administrări mai largi, ca consecuențe firești ale auto-disciplinării individului, impuse prin unele principii colective, atavice. Și legiuitorul francez contează la aceste interdicții subconștiente, simțite și cunoscute de toată lumea, fără că aceste se fie precizate în lege. Pentru un străin legea astfel înlocuită, pare a fi superficială, incompletă, neînțeleasă. căci nu cunoaște bagajul subconștientului și nu observă că, printre șire se străcoare trecutul întreg al unui neam.

Legiuitorul german având în vedere individul obicinuit la protecția autorității, este mai explicit, și jurisprudența germană a fost nevoită să devină migăloasă până la aprofundare, fiind lipsită de stimulentele naturale al talentului individual, cetățeanesc. Cu alte cuvinte: legiuitorul german nu se poate bizui pe simțul atavic al individului — cum o face francezul —, ci din contră: *trebuie să combată, tot mereu, acest bagaj moștenit*, deoarece viața germanului trebuie încadrată în „*imperativul categoric*“ a lui Kant. Iată subînțelesul psihic al filozofiei kantiane.

Prin aceste afirmări nu vroi să exprim inferioritatea poporului german, caracterizând numai unele predispoziții sufletești, din cari rezultă că, germanul în colectivitate este mult superior, și foarte redus în singurătatea individului (ca și evreii). Astfel se produce un paradox istoric: *se dă naștere, prin muncă colectivă la un talent specific, național, colectiv, fără talente individuale.*

III.

La noi se impune întrebarea: care metodă este mai bună; care se potrivește mai bine predispozițiilor noastre sufletești?

Incontestabil că, spiritul românului este latin, dozat cu un talent înăscut, individual, asemănător celui francez. *Bagajul sufletesc*

*) Când armata sârbească a dus — din câteva comune ale Banatului românesc — registrele cărților funduare, populația era exasperată și revoltată. Când însă — acum câțiva ani — unui ministru de Justiție îi s'a esplicat admirabilă instituțiune, a voit, în entuziasmul momentului, să ducă cu sine un registru la București. Și întâmpinând opoziția îngrozită a primului președinte și a șefului cărții funduare, era gata să se supere.

însă, cuantumul și calitatea interdicțiilor, atavice este foarte primitivă, morala publică exasperant de redusă. Numai bunătatea inimii noastre și idealismul atavic contrabalansează, în câțva, tot răul, care s'a îngrămădit — în urma sclăviei seculare — în sufletele noastre.

Evident că, pe lângă asemenea predispoziții sufletești, nouă nu ne este îngăduit, ca să aplicăm metoda legiuierei franceze, având să introducem — pe un timp îndelungat — sistemul german.

Această reformare a concepțiilor juridice am așteptat — stăruitor — dela guvernarea actuală. Și cu regret trebuie să constatăm că, în legiuirea de până acuma a guvernului Maniu lipsesc cu desăvârșire principiile profund preconceptuate în conștiința juriștilor transilvăneni.

Căci, este timpul suprem ca să se termine cu tembelismul acesta juridic, inspăimântător și degradant; cu superficialitatea aceasta îngrozitoare. Toate le începem de-a în doasa. Clădim de sus în jos; dela acoperiș înspre fundament. Stăruitor se vorbește de e. de modificarea codului civil (deținătoarea par excellence a interdicțiilor atavice), însă la unificarea dreptului formal: diferitele proceduri, nu se gândește nimenea. Au trecut zece ani, și azi încă avem patru diferite proceduri atât în domeniul dreptului civil, cât și cel penal, cambial, comercial.

Ungurii au fost un popor dârz în șovismul lor, și cu o ahtiere nebună pentru înjghebarea statului „național” maghiar. Și timp de 60 ani nu s'au atins în Transilvania și în județele dunărene din Banat, de codul civil austriac^{*)}. Iară la noi în sesiunea parlamentară din 1926—1927, s'a discutat, cu toată seriozitate (!?), în comisia juridică, estinderea codului civ. român — prin un articol unii — asupra părților alipite (Sic!). Subt cuvânt că, să ne unificăm. Se vedem cum se prezintă, în realitate, aceasta unificare.

IV.

Iată d. e. „Legea pentru organizarea co-

^{*)} În Ardeal prelușideni se aplica ca și azi cod. civ. austriac; pe când în Crișana (Salumare, Orădea, Arad) este în vigoare cod. civ. maghiar. Și mai interesant se prezintă situația în Banat, unde în jud. Timiș-Torontal și Tribunalul Lugoj se judecă după cod. civ. maghiar, iară la Tribunalul Caransebeș și Oravița se aplică — în unele părți — cod. civ. austriac, în altele cod. civ. maghiar. Ne putem lesne înmăgina ce greutate înseamnă aceasta pentru magistrați, luând în considerare că, cod. civ. maghiar. — cu excepția părții lasământare, tradusă și glosată de marele jurist transilvănean: I. Plopu, — nici nu este încăt radusă.

operației”, promulgată la 27 Martie a. c. în vădită contrazicere fundamentală cu principiul autonomiei și al decentralizării, organizând deasupra cooperației locale Federația Cooperativelor, Unirea de Cooperative, și Oficiul Național al Cooperăției române, toate în stransă legătură, formând organele de control și autoritate superioară. Care tutelă atinge ridicolul, când nu recunoaște chiar nici dreptul consiliului administrativ al cooperativei de a refuza înscrierea ca membru vre-unui solicitator, având acest remediu de recurs la Oficiul Național (art. 13). Excluderea însă a asociatului se admite pe baza deciziei consiliului de administrație, cu drept de apel la adunarea generală (art. 20). Nu înțelegem logica aceasta, care apără solicitatorul, și desconsideră drepturi deja câștigate. O altă tutelă jicnitoare se desprinde din art. 46, prin care în caz de neîndeplinirea convocării adunării generale nu se admite apel la forurile justițiare, ci la „instituiția de control respectivă” (care?). Și dacă această instituție de control va cocheta cu consiliul de administrație, refuzând cererea membrilor, — numai există nici un remediu împotriva unor mușamalizări păcătoase. Poatecă unicul caz — în toată legislația europeană — unde astfel se interpretează principiul democrației.

Și mai stupefiant este prescripția art. 55 punct f și art. 69 punct d prin cari se decreează dreptul Oficiului Național și Uniunii de Cooperative, ca să ordone disolvarea unei cooperative, cu dela sine putere. Cine va garanta — astfel — interesele economice și financiare ale asociațiilor, luând în vedere art. 70 și 82. din cari rezultă clar supremația oficialității la conducerea Uniunii și a Oficiului Național. Cu alle cuvinte: existența cooperativei depinde de influențe politice, în dauna intereselor materiale ale membrilor. (Pentru a caracteriza superficialitatea legii, trebuie să remarcăm faptul că Partea II. Art. 66—78, cari reglementează organizarea Uniunilor de Cooperative, deși vorbesc de consiliul de administrație al Uniunii, nu dau nici o indicație că, acest consiliu cum se va compune, prin cine și în ce formă?)

Și revine vechiul cântec că, „acte încheiate de organele de control al Oficiului Național — fac deplină credință în justiție”. La fel, ca procesele verbale dresate de un mic și imbecil agent de vamă (care este și personal cointeresat prin prima legală); având

să fie numai în falș atacate. Aci nu se admite nici o discuție asupra unei greșeli, sau înexacității. O sentință justițiară, chiar și a Casației, se poate corecta, un proces verbal vamal (ori al Oficiului Național), Doamne ferestre! Partea cea mai elegică este depusă în art. 115—143, cari reglementează procedura.

Legiuitorul a luat un avânt uimitor. Introduce Art. 468 al codului civil pe Țara întreagă, (presupunem (!) că, despre cod. român este vorba) și în alin. 2 al acestui articol face un harachiri ridicol, când decretază că:

„In caz de sinistru, creditoarea păstrează un drept de *preferință* asupra sumelor pe cari societatea de asigurare le-ar datora debitorului sau constituentului“ (Sic!) Cum legea nu face deosebire între mobile și imobile, trebuie să presupunem că, acest drept de *preferință* se acordă cooperativelor și față de creanțele *intabulate*. Adică se menține *principiul medieval, practicat de până acuma că, statul (amenzile) are preferință și față de creditori fonciari*. Cel mai păcătos sistem, căruia îi se datorește. — în parte — lipsa totală a creditului imobiliar, căci, care bancher este destul de nebun, ca să se expună la asemenea surpriză.

Se păstrează aci un principiu, care numai coroborează cu spiritul timpului, pierzând din vedere că, din concepția imobilului jurisprudența abandonase deja *impersonalitatea lucrului*, având imobilul să răspundă — ca o persoană juridică — pentru toate îndatoririle, pe lângă exercitarea drepturilor personificate, indiferent de proprietarul vremelnice. *Principiu pe care se bazează toată instituțiunea cărților funduare*.

Și am înțelege neglijarea aceasta a principului sus menționat, dacă legiuitorul român ar urmări abandonarea instituțiunei cărților fonciare. Cum, însă, să pregătește introducerea instituțiunei pe Țara întreagă, nu ne putem esplica aceasta „unificare“.

Cât privește procedura de urmărire, decretată în art. 136—141 ea nesocotește orice lege de urmărire. Și cititorul din Transilvania dela articol la articol devine mai exasperat, văzând, cum se abandonează toată legea de urmărire, fără ca legiuitorul să indice măcar articolele scoase din vigoare, decretând numai în vag, și în generalități. Până la articolul 141 aliniat 16, unde juristul de dincoace de munți respiră mai ușor, deoarece acest aliniat zice:

„In Transilvania și Bucovina, până la unificarea codurilor de procedură civilă și de executare, urmările *imobiliare se vor face după legile locale*“.

Adecă, numai urmările mobiliare sunt supuse acestei proceduri. Ei bine! Și care este aceasta procedură? Art. 136 ne dă deslușire precisă!

„Urmărirea debitorilor societăților cooperative se va face *fie (!?)* după dispozițiunile procedurii civile în vigoare, *fie (?)* potrivit legii pentru perceperea și urmărirea veniturilor publice“ natural, cu modificările impuse de art. 137 și următorii. Suntem lămurii? Cred că, tot atât de puțin, ca asupra art. 141 alin. 16 și art. 116 alin. 2. deoarece, nu știm, dacă art. 141 se referă oare și la 116? Un mister.

La fine, numai o singură obiecțiune profesională:

Atât procedura civilă din Transilvania, cât și Legea accelerării — în concordanță cu Legea advocațială — au menținut reprezentarea obligatorie prin advocați la procesele în curs în fața Tribunalurilor, și a Curților de Apel. Numai Legea Cooperativelor — prin Art. 128 — ne pune pe noi, advocați, la carantină. Măcar astfel se esplică prescripția legii că „Administratorii — vor putea reprezenta societatea cooperativă în toate afacerile judiciare, *fără a fi obligați să fie asistați de advocați*“ (Deci, și în fața Tribunalurilor și a Curților de Apel).

Iată unificare legislativă! Se codifică drepturi reale, cari însă vor fi aplicate după trei diferite proceduri. Adică, iară clădim de sus, în jos, menținând trei proceduri regionale. Deși, era mai firesc, mai logic, ca să se aplice principiile procedurii noi, la care proiect se lucrează de ani de zile, *unificând, definitiv, și procedura cooperatistă*.

O altă întrebare este, dacă principiile depuse în lege, vor fi, oare, în deplină concordanță cu principiile codului internațional comercial, având proiectul nou al codului comercial român să armonizeze cu acest spirit juridic internațional. In caz contrar, toată codificarea prezentă devine caducă, impunându-se necesitatea unui proiect nou, deoarece-și trebuie să repet, era mai natural și mai juridic, dacă se codifica mai înainte legea comercială, și numai ulterior celelalte legi economice și financiare.

Dr. C. Groșoreau

Discuțiuni în jurul

Art. 321, 324, 335 și 384 p. 3 Pr. P. Trans.

Iată o chestiune care n'a fost relevată până acum, dar care a dat și va da naștere unor interpretări foarte interesante, din punctul de vedere al importanței procedurale cât mai ales juridice, că una ce împletează asupra fondului procesului chiar (vezi dispozițiunile art. 384 p. 3 Pr. P. Trans. precum și mai puțin categorice, acelea ale art. 321 al. II. Pr. P. Trans.).

Afară de un articol publicat în revista „Curentul Juridic” Nr. 3, 1928, sub semnătura dlui Ilie V. Purdilă, această chestiune nu a mai fost pusă în discuțiune, cu toate că — după cum vom vedea — aceasta prezintă o importanță apreciabilă, dacă, nu hotărâtoare chiar, din ambele puncte de vedere, procedural și juridic; într'ucât, de modul cum va fi elucidată de către instanțele judecătorești, depinde în bună măsură, corecta administrare și rapiditatea unei exemplare represivni.

Cu toate că am luat ca punct de plecare dispozițiunile legale din art. 321 și 384 Pr. P. Trans. dispozițiuni cari complectează, până la un punct oarecare, înțelesul și logică aplicabilității lor în complexul de norme procedurale, nu voi căuta să cercetez care a fost intențiunea legiuitorului când le-a fixat în texte de lege, cu toate că, fiind vorba de niște norme procedurale, s'ar putea face și aceasta și anume atât pe calea interpretării doctrinale cât și pe calea interpretării judiciare chiar; principiile de drept procedural ne opunându-se.

În orice caz însă, dispozițiunile art. 384 p. 3 Pr. P. Trans. nu trebuie să fie luate drept punct de plecare și încă în mod cu totul izolat, adică privite numai prin prisma acestei enunțări lapidare și cu acest caracter sancționator. Aș ar fi dacă ne-am mărgini la acest mod de interpretare restrictivă. Cu toate acestea, dispozițiunile art. sus menționat, vor trebui să fie considerate în întregul complex procedural din care face parte, într'ucât sunt prescripțiuni procedurale cari se găsesc într'un nex juridic de coordonare, de care depinde și din care derivă adevărata rațiune, sfera și limita aplicabilității fiecărui text.

Consequent unei atari constatări, voi începe analiza chestiunii de care mă ocup, cu textul art. 324 Pr. P. Trans. și anume cu primul său alineat: „Instanța își poate întemeia sentința sa, numai pe probele administrate în cursul debaterilor principale”. Rămâne acum să se discute — în raport cu aceste dispozițiuni — cuprinsul și înțelesul art. 321 și 384 p. 3 Pr. P. Trans. la început.

În adevăr în art. 321 al. II. Pr. P. Trans. se cifescă: la darea hotărârei poate lua parte numai acel judecător care a fost față în tot cursul desba-

terei principale”; deci, fără a se preciza vre-o sancțiune de nulitate, în caz contrar, deși — dacă legiuitorul prevede această ipoteză, după cum a și prevăzut-o de altfel — ar fi intercalat în locul cuvenit și potrivit logicei, prescripțiunea categorică a decăderii: sancțiunea absolutei nulități a hotărârei aduse. Dar nu a făcut o aceasta acolo unde îi dicta logica și rațiunea legii chiar și trecând la capitolul referitor la căile de atac, rupând așa dar ori ce continuitate logică, vine și stabilește în art. 384 p. 3 Pr. P. Trans. sub forma unei sancțiuni de o rigurozitate puțin temeinică, nulitatea absolută a hotărârei. De unde derivă această nulitate? S'ar putea ajunge la vre o concluzie în sensul voit de art. 384 Pr. P. Tr. din cuprinsul art. 321 și 324 Pr. P.? Nu o văd. Însăși împărțirea analitică a cuprinsului procedurii penale nu militează pentru a se ajunge la o atare concluzie. De altfel, din însuși cuprinsul textelor art. 321 și 324 Pr. P. Tr. cari deși par un tot sistematizat — privile fiind numai în marginile capitolului în cari sunt fixate — cu toate acestea, luându-se în considerare din punctul de vedere al concepției, al rațiunii de a fi, par cu totul neclare prin lipsa lor de logică.

Dacă la darea hotărârei, trebuie să ia parte — sub sancțiunea prevăzută de art. 384 p. 3. Pr. P. Tr. — numai acel judecător care a fost de față la toate debaterile principale, conform art. 321 al. II Pr. P. Tr. atunci mă întreb, care este rațiunea art. 225 și urm.; 287, 306 și 313 Pr. P. Tr. Că dispozițiunile articolelor puse în discuțiune, au o rațiune și anume aceea că judecătorul care procedează la judecarea cauzei să fie pe deplin edificat asupra tuturor circumstanțelor, de ori ce natură ar fi, cari au ajutat sau au provocat existența faptului sancționat penalmente, e foarte adevărat; dar judecătorul poate ajunge la complectă sa edificare și prin mijloacele procedurale cari îi sunt puse la dispoziție prin art. 225, 226, 287, 306 și 313 Pr. P. Tr. cari mijloace, sunt tot atât de străine în raport cu intuiția sa, înlocmăi cum ar fi în cazul în care toată procedura penală urmată în cursul unei acțiuni penale pusă în curgere, pentru un judecător nou venit la judecarea acestei acțiuni, după efectuarea tuturor probatoriilor prealabile. Dar această posibilitate ar fi cu atât mai întemeiată și logică, făcând ca soluționarea cauzei să sufere, cu cât judecătorul are facultatea — conform art. 322 Pr. P. Tr. — de a întregi lanțul dovezilor administrate prin noui dovezi; și aceasta o poate face, atât din oficiu cât și la propunerea părților interesate, conform art. 314 Pr. P. Tr.

Cu toate acestea legiuitorul a prevăzut un corectiv și în cazul specificat de art. 321 Pr. P. Tr. Acest corectiv ar rezulta din cuprinsul art. 335 al. III Pr. P. Tr. ultima propozițiune; și tocmai aci este

discuțiunea principală, discuțiune, în jurul căreia s'au născut atâtea controverse, toate referitoare la raportul juridic și procedural dintre aceste dispozițiuni și art. 384 p. 3 Pr. P. Tr. iar pe de altă parte, dacă procedând în conformitate cu aceste dispozițiuni, se poate considera drept respectate prescripțiunile art. 321 și 324 Pr. P. Tr.

Aplicațiunea art. 335 Pr. P. Trans. nu poate avea loc în ipoteza de față de cât numai pe cale de interpretare indirectă, din care ar rezulta că atunci când — după ajurnare, nu mai figurează în complexul de judecată sau în instanță aceleși judecător sau același complex de judecată — din oficiu și chiar fără cererea părților interesate, desbaterea principală se va relua dela început cu tot cortegiul ei de probatorii și concluziuni, operațiune utilă, e adevărat.

Cum trebuie procedat în cazul art. 335 al. II Pr. P. Trans.? Se va proceda la o repetare literală a tuturor dovezilor administrate anterior, părțile depunându-și concluziile oral sau în scris; ori se va cita din nou toți martorii audiați anterior în vederea unei noi administrări ale unor acelorași probe.

Repetarea literală, adică dând citire în ședință publică și în cazul părților interesate, a tuturor actelor de procedură cari s'au efectuat cu ocaziunea anterioarei administrări a probelor, precum și a tuturor actelor de dispozițiune jurisdicțională — hotărâri interlocutorii — supunându le, bine înțeles, din nou în discuțiunea părților. Procedura în acest caz va fi aceea prevăzută de art. 225 și următorii Pr. P. 287, 306 și 313 Pr. P. Tr.

Cu această ocaziune judecătorul se va putea fixa asupra tuturor chestiunilor, cari formează lanțul causal și determinativ al infracțiunii, care face obiectul acțiunii chemat să o judece și aceasta cu atât mai mult, cu cât însăși părțile vor contribui într'o apreciazabilă măsură la elucidarea punctelor celor mai subtile chiar.

Mijlocul acesta de care poate uza judecătorul e și legal și util, atât din punctul de vedere pur procedural cât și din punctul de vedere al însuși dreptului penal, deci din punct de vedere juridic.

E legal, pentru că nici o dispozițiune a art. 335 Pr. P. Tr. nu prescrie în mod categoric și cu precizie, că repetarea procedurii probatorii și chiar a desbaterei principale, trebuie să se facă prin citarea din nou a martorilor; cât privește părțile, acestea vor trebui să fie citate mai ales în caz de ajurnare, adică în cazul când instanța de judecată dispune fixarea termenului din oficiu sau la stăruința părților, după natura infracțiunii adusă în discuțiunea instanței de judecată.

Pe lângă acestea și într'ucât dispozițiuni categorice nu sunt, cred, că s'ar putea face în mod co-

rect, aplicațiunea art. 242 Pr. Civ. cazurile fiind similare; vorbind din punct de vedere procedural numai. S'ar obiecta însă, că dacă în materie de drept civil, în care sfera de interese este mai restrânsă, iar ordinea publică nu e interesată de loc sau aproape de loc, procedeul repetării literale ar fi admisibil, nu tot astfel este în cazul unei acțiuni interesând dreptul penal. Raționamentul acesta ar putea constitui un argument de pură formă, nu însă un argument de autoritate juridică; și iață de ce: pe lângă faptul că dreptul civil este chemat să apere și deci să sancționeze un drept născut dintr'un fapt ilicit și cu caracter penal, mai este o considerațiune derivată din împrejurarea, că dacă atunci când e vorba de aplicațiunea art. 225 Pr. P. și următorii, precum și în cazul art. 287, 306 și 313 Pr. P. Trans. și mai ales în ipoteza art. 202 Pr. P. Trans. cazuri în cari președintele desbaterilor are facultatea, dar e obligat chiar, să dea citire unor documente cari se referă la unele probatorii administrate fie direct fie prin mijlocul comisiilor rogatorii, deși sunt în joc interese superioare — atât prin chiar natura lor, referindu se la salvagardarea unui patrimoniu moral, cât și prin sfera de interese, într'ucât se referă la ordinea publică, pe care o interesează în mod direct — nu înțeleg, de ce în ipoteza specificată de art. 335 al. II Pr. P. Tr. să nu se poată proceda la fel.

O derogare pronunțată dela dispozițiunile procedurale penale nu ar fi, într'ucât, mai ales într'o materie care ese din cadrul specific, anume acel ce interesează represiunea, cea ce face ca punctul nostru de vedere interpretativ să fie perfect admisibil; și aceasta cu atât mai mult cu cât s'ar facilita într'o măsură apreciabilă grabnica ei intervențiune.

Atâta timp cât preocuparea legiuitorului penal e căutarea tuturor mijloacelor de procedură, pentru a se putea ajunge la o represiune cât mai urgentă, pentru a se putea imprima și mai mult caracterul de exemplaritate și de corecțiune, a se căuta să se aducă o altă interpretare dispozițiunilor art. 335 al. III ultima propozițiune Pr. P. Tr. ar însemna împiedecarea rezolvării acestui desiderat care interesează dreptul penal însuși.

Pentru a face și mai evidentă necesitatea metodei literale a repetării procedurii, și deci a utilității ei, voi căuta să relievez importanța acestui mijloc din punctul de vedere practic procedural în primul rând și apoi din punctul de vedere al fondului juridic, adică din punctul de vedere al dreptului penal.

Valoarea procedurală a repetării literale, se va putea evidenția ori de câte ori, instanțele de judecată — în această nouă fază procedurală — vor fi puse în situația foarte critică, de a nu mai proceda la o a doua citare de martori — și poate din acel mai în-

portanți — cari între timp vor fi dispărut sau vor fi devenit incapabili. Ce va trebui, sau ce va putea face instanța de judecată, recte noul judecător, cazul fiind identic, decât să recurgă la dispozițiunile procedurale din art. 313 Pr. P. Tr. și care îi va fi singurul mijloc prin care se va putea edifica asupra cauzei adusă lui spre judecată?

Dacă acest fapt se va întâmpla în cazul infracțiunilor, în care acțiunea publică se deschide din oficiu, caz în care instanța de judecată are de făcut aprecieri asupra probatoriilor administrate sau necesare de a se administra încă, fără nici o imixtiune de ordin străin; care va fi situația în cazul infracțiunilor, în care acțiunea publică este în dependență de o cerere prealabilă a celor interesați? În acest caz, întregul lanț procedural este condus de mijloacele puse la dispoziția instanței de către părțile interesate, la care se mai adaugă corectivul prevăzut de normele procedurale, datorită președintelui desbaterilor de a căuta și prelinde dovezi și în ce privește apărarea.

Puse în ipoteza art. 321 Pr. P. Tr. părțile — și în special vătămatul — vor căuta să se opună repetării procedurii printr-o nouă citare a martorilor anterior audiați — dispozițiunile art. 335 Pr. P. Tr. referindu-se în majoritatea cazurilor numai la aceștia — și mulțumindu-se numai cu repetarea literală a depozitiilor făcute de ei în instanță, vor prelinde definitivă soluționare a procesului prin sentință. Refuzul instanței în acest caz, prin invocarea art. 335 Pr. P. Tr. este complet neafectat.

Iată dar că dela principiul simplist al mijloacelor procedurale, prin ajutorul cărora să se poată ajunge la păstrarea celerității represiunii legale, admittându-se repetarea procedurii pe calea unei a doua citări se ajunge tocmai la eludarea acestui principiu, în virtutea căruia dreptul penal, a adus și împus sancțiunile sale. Care este așa dar, valoarea procedurală a acestui sistem, preconizat de multe instanțe judecătorești?

Problema interpretării art. 335 Pr. P. Tr. mai prezintă și un interes juridic de astă dată: astfel admittându-se ca fiind practică — din punct de vedere procedural — citarea a doua, noile depozitii ale martorilor aduși pentru a doua oară în instanță, se vor referi la cele efectuate anterior, depozitii, pe cari — pentru specificare și pentru ca fiecare martor să fie în completă cunoștință de cauză — noul judecător, va trebui să le dea citire în instanță; iată dar, cum judecătorul acesta se va edifica asupra condițiunilor acțiunii penale pe care va trebui să o soluționeze. Dacă acest procedeu îi este lăsat la apreciere, din punctul de vedere al oportunității lui practice, va fi nevoit să recurgă la dânsul, ori de

câte ori, intervalul de timp scurs între a doua citare și prima lor depozitie, va fi mai mare; aceasta din cauza pierderilor din memorie a multora din detaliile împrejurărilor în cari s'a comis infracțiunea.

Că deci, repetând procedura pe calea unei noi citări, de fapt efectuarea acestui fapt pur procedural se face tot pe calea literală, fără vre-un nou aport intuitiv pentru judecător; aport, pe care călă a-l garanța legiuitorul procedurii penale prin dispozițiunile art. 321, 324 și 384 Pr. P. Tr. în scopul unei bune și eficace administrări a justiției penale.

Dar din discuțiunea urmată asupra acestei chestiuni, se impune o întrebare logică și rațională tot odată: cum trebuiesc să fie considerate — din punctul de vedere al valorii juridice — probele administrate pe cale de comisie rogatorie și cari nu mai trec prin simțul intuitiv al judecătorului chemat să judece acțiunea? de sigur că în acest caz, judecătorul va proceda conform art. 313 Pr. P.

Cu toate acestea, discutate până acum, importanța — din punct de vedere juridic — a problemei, nu se va evidenția de cât atunci când dispozițiunile art. 335 Pr. P. Tr. vor fi în conflict cu dispozițiunile altor legi: legea de organizare judecătorească și legea timbrului.

Știut este că principiul care formează întreg sistemul legii de organizare judecătorească e „principiul continuității și unității de jurisdicțiune”, pe care se bazează instituția judecătorului unic. Principiul acesta, trebuie pus în discuțiune în cazul de față, cu atât mai mult, cu cât acum, prescripțiuni din procedura penală română au înlocuit multe din prescripțiunile procedurii penale locale, înlocuire care a mers până în a se institui — sau dacă nu e tocmai așa — până a se aduce o nouă caracteristică în organizarea — ca elemente organice — a unor instituțiuni de drept procedural și de ordin represiv.

Față de prescripțiunile categorice ale art. 321, 324 și 384 p. 3 Pr. P. Trans., care ar fi limita aplicabilității dispozițiunilor art. 11 și 20 din legea de organizare judecătorească? Și trebuie să ne oprim asupra conflictului — foarte frequent de altfel — născut din această diversitate pronunțată dintre aceste două legi, ambele referindu-se cu toate acestea, la una și același chestiune: instanța de judecată, compunerea și funcționarea ei. Astfel, dacă vom admite că în cazul specific al art. 335 al. III Pr. P. Tr. va trebui să se procedeze la o nouă repetare a procedurii printr-o nouă citare, ar însemna că să se eludeze principiul continuității și unității de jurisdicțiune preconizat de legea de organizare judecătorească în articolele sus citate.

Dacă nu e suficient nici acest argument, putem

invoca dispozițiunile art. 165 al acestei legi, dispozițiuni în totul asemănătoare acelorale ale art. 335 al. III Pr. P. Tr. ambele prevăzând ipoteza în care hotărârea definitivă nu poate fi adusă de către complexul de judecată care a luat parte în cursul dezbaterilor principale. În acest caz afacerea se pledează din nou, fără o nouă repetare a procedurii efectuată anterior. Că de fapt întreaga operațiune procedurală se repetă în toată gama ei, este foarte adevărat; aceasta are loc însă în mod cu totul succint și numai prin discuția părților — deci pe cale literală — iar nici de cum prin mijlocul preconizat de art. 335 p. 3 Pr. P. Trans.

S'ar putea obiecta însă pe de o parte, că textul art. 165 al legii de organizare judecătorească, prin enunțarea pe care o face, nu poate fi aplicabil în materie de drept penal; iar pe de altă parte, că acest text ar face parte integrantă din complexul unei legi cu totul străine de orice caracter penal procedural.

Primul considerent cade; și aceasta rezultă tocmai din cuprinsul expunerii generale, forma sub care e redactat textul menționat. Cât privește cel de al doilea considerent: din textul art. 11 și 20 L. O. J. precum și din toată economia ei, se constată că legiuitorul a căutat să reglementeze tocmai partea referitoare la instituția instanței judecătorești și anume: compunerea și funcționarea ei. Aceste dispozițiuni — așa după cum se constată din cuprinsul art. 320 L. O. J. — sunt aplicabile în tot cuprinsul Statului Român și cu putere abrogatorie în ce privește legile etc. contrari acestor dispozițiuni (vezi textul legii sus menționate).

Iată dar care este valoarea juridică a dispozițiilor art. 335 al. III Pr. P. Trans. considerate fiind în raport cu dispozițiile legii de organizare judecătorească; iată deci și interpretarea — din punct de vedere al dreptului procedural penal și al dreptului penal însuși — pe care o permite cuprinsul textului sus menționat.

E necesar să se dea o interpretare extensivă dispozițiilor art. 335 al. 3 Pr. P. Tr. interpretare impusă de prescripțiunile categorice ale art. 321, 324 și mai ales art. 384 p. 3 Pr. P. Trans. cari articole, fără să reglementeze această ipoteză în mod specific, au determinat cu toate acestea sancțiunile de nulitate absolută. Pe de altă parte, e necesar ca să se recurgă la logica juridică pe care o impune chestiunea, într'un cât a trebuit — pentru corecta ei rezolvare — să mă refer la textele cuprinse în alte legi organice, asupra cărora a trebuit să mă fixez, după cum am făcut în ce privește art. 165 L. O. J. ca singurul care e chemat să aducă o preciziune în situația juridică procedurală de care mă ocup.

Considerațiunile formulate până acum în jurul

dispozițiilor art. 335 al. III. Pr. P. Trans. au fost expuse numai în mod principial. Dacă procedând astfel, am stabilit în mod suficient importanța juridică și procedurală a interpretării art. 335 al. III. Pr. P. Trans. în sensul repetării literale a procedurii, valoarea acesteia va fi precizată și mai mult, atunci când ne vom referi la unele prescripțiuni din legea timbrului.

Astfel, în art. 5, § 7, 16, 17 și art. 6 din legea timbrului se prevede că: în cazul delictelor în cari acțiunea penală se pune în curgere la cererea prealabilă a părților interesate, petițiunile precum și toate actele procedurale trebuie a fi timbrate.

Ei bine, care va fi situația acestor părți, cari după efectuarea tuturor probatoriilor și înainte de a se începe discuțiunile asupra fondului cauzei, judecătorii se vor schimba? Aplicând dispozițiunile art. 335 al. III. Pr. P. Trans. în sensul de a se repeta procedura pe calea unei a doua citări, instanța de judecată va trebui să perceapă din nou toate taxele de procedură, conform dispozițiilor legii timbrului.

Dacă în cazul unei suspendări de procedură, în care termenul de judecată e lăsat — în ce privește fixarea lui — la stăruința părții interesate legea timbrului prezintă dispozițiuni precise, în acest caz însă, nu se specifică nimic; și e foarte natural aceasta, într'ucât ce interesează părțile schimbarea jud. cătorilor, care poate fi o chestiune de organizare a instanțelor de judecată de ordin pur administrativ și de regulament interior.

A da o aplicare extensivă art. 5 și 6 din legea timbrului, pentru a le pune în armonie cu taxele procedurale sus menționate, în sensul de a se percepe din nou taxele de procedură, ar fi să se facă acestor texte o interpretare ilegală ca fiind în afară de rațiunea legiuitorului și a economiei legii: legea timbrului fiind cu caracter special, e de strictă interpretare și așa fiind urmează a fi aplicată cum e, fără nici o derogare.

Dar pe lângă acestea, e și neechitabil, ca o dispozițiune de ordin intern de organizarea și funcționarea unei instituțiuni, să impună unor justițiabili de natura celor specificați, plata unor taxe pe cari nu le datoresc.

O întrebare se impune: care va fi situația acestor acțiuni penale? Acei cari vor satisface dispozițiilor instanțelor judecătorești de a plăti a doua oară taxele procedurale, pentru cea de a doua citare impusă de repetarea procedurii, vor avea posibilitatea de a-și vedea soluționate procesele lor; ceilalți își vor vedea procesele formând leștul inert — din punct de vedere moralo-social — al arhivelor judecătorești. Se va stabili astfel un monopol ne legal asupra unei instituțiuni de drept, care interesează în bună măsură

ordinea publică, de natură de a eluda un drept constituțional, dreptul de peticionare.

Dacă acest drept poate fi desconsiderat, fără nici o urmă, decât doar prejudicierea unui drept personal garantat numai prin constituție, problema solvgardării ordinii publice trebuie să formeze preocuparea tuturor, mai ales acum când organismul social e atât de infectat și stăpănit de psychoza unui pronunțat dezechilibru moral caracteristic vremurilor actuale. Și n'ar fi tocmai nimerit ca Justiția să fie aceea care să contribuie la încurajarea acelor care sunt stăpâniți de acest dezechilibru moral.

Trebule să afirm această, într'ucât admîndu-se repetarea procedurii pe calea unei a doua citări, se acordă termene lungi de cele mai multe ori de luni de zile, cari dacă nu aduc o suspendare a sancțiunilor legale în contra celor vinovați, produce, în mod fatal, o trăgănire al mersului lor represiv; consecința va fi, eludarea acestor sancțiuni, prin lipsa lor de exemplaritate și deci a autorității lor represive; principiul stabilit de legea penală. În cazul însă când o nouă citare nu va mai avea loc prin neplata citațiilor, o bună parte dintre infractori vor fi puși la adăpostul arhivelor mute, trimiși acolo de instanțele judecătorești chiar în baza art. 335 al. III. Pr. P. Trans.

Întâi dar încă alătea considerente, cari duc la interpretarea art. 335 al. III. Pr. P. Trans. în sensul repetării literale a procedurii. Să nu ne lăsăm conduși de forma unui text de lege procedurală, în detrimentul fondului și economiei legii și această cu atât mai mult, cu cât această lege privește ordinea publică și contribuie în mod direct la menținerea nivelului moral al societății ca mediu ambient al infractorului; și cu cât, față de complexul legilor chemate să guverneze viața noastră socială, trebuie să procedăm pentru păstrarea armoniei pe care legiuitorul a căutat s'o stabilească, pentru mai bună garantare a ordinii sociale.

Dim. Tigolanu,
magistrat.

Dreptul avocatului pentru onorar dacă la execuție este substituit printr'un simplu funcționar de birou

În numărul recent al acestei reviste dnul magistrat Gheorghe Agraru dezvoltă într'un articol punctul lui de vedere în privința cheltuelilor de execuție ajungând la concluzia, că stabilirea unui onorar pentru intervenție la execuție pe seamă avocatului, nu este legală când este substituit, de un funcționar de birou, care nu este cel puțin stagiar de avocat.

Observând în această privință o abatere radicală dela jurisprudență dominantă până în timpul de

azi, pe de altă parte chestiunea ridicată având mare importanță nu numai din punct de vedere profesional, dar și general, aflu necesar a reflecta la aceste concluziuni, exprimând o părere cu desăvârșire contrară față de cea a articolului publicat.

Nu este controversat ca instanțele judecătorești au recunoscut mereu până în prezent dreptul avocatului asupra cheltuelilor de execuție și în cazul, când în substituția lui a intervenit o persoană care n'a fost avocat, sau avocat-stagiar. Această jurisprudența constantă s'a dezvoltat mai ales în baza deciziei XV. a Curiei Maghiare adusă în ședința plenară la ziua de 24 Aprilie 1903. Aducerea acestei decizii a necesitat tocmai hotărârile divergente ale Curților de Apel din Cluj și din Târgul Mureș nefiind reglementată clar chestiunea nici în legea avocaturii veche.

Această decizie a Curiei conform legii XXV: 1890 art. 13 a devenit obligatorie pentru toate Curțile de Apel. În urma autorității absolute, ce a avut Curia, această decizie a fost respectată totdeauna de toate instanțele ca un text de lege.

N'am cunosțință ca chiar după schimbarea imperiului această jurisprudență ar fi suferit o modificare. Cred că în teritoriul acestei jurisdicțiuni singură instanță este judecătoria din Timișoara și anume tocmai dl. judecător Agraru, care a inaugurat o nouă practică contrară de cea urmată până acum.

Rămâne de văzut dacă există vre-o dispoziție de lege care ar fi abrogat decizia susindicată prin această jurisprudență constantă.

Din articolul în chestiune constat că nici autorul articolului nu afirmă că jurisprudența combătută de el s'ar fi înlăturat expres prin o lege, starueste numai a deduce abrogarea acesteia prin colationarea diferitelor articole de legi.

Deși din partea mea sunt de părere ca deciziunea susindicată, adică jurisprudența din chestiune echivalentă cu legea, numai în mod expres se poate abroga, într'u în discuție chiar și cu interpretarea legilor la cari d-sa se referă.

După părerea mea singurul articol de lege, de care depinde soluțiunea este art. 118 L. av.

Și tocmai textul acestui paragraf trebuie rectificat fiind citat gresit în articol. Exact articolul spune: „Până ce numărul stagiilor va fi suficient, spre a putea fiecare avocat să fie ajutat de un stagiar în exercițiul profesiei, avocații vor putea fi ajutați la studiul dosarelor, proceduri — și nu procedurii! și lucrările biroului, conform art. 51. cu autorizația consiliului a) în București, Iași, Cernăuți, și Cluj de studenți al facultății de drept, b) în celelalte orașe de absolvenți, a cel puțin 4 clase secundare, majori.”

Se respectă drepturile câștigate de actualii secretari de avocați“.

Adică conform acestui text avocații vor putea fi ajutați și la proceduri, și nu la studiul procedurii cum interpreta dăul magistrat.

Prin această rectificare am eliminat cea mai însemnată bază a părerii contrare stabilind în baza legii ca funcționarul de birou poate ajuta avocatul și la proceduri.

În privința la noțiunea „proceduri“ legea nu cuprinde alte restricții decât luând înșirările din art. 35. L. av. referitoare la drepturile avocaților. Conform acestui avocații înscrși în tablou au dreptul a reprezenta pe altul la autorități sau a pleda la orice instanță civilă, militară etc.

Referirea la procedură, de execuție nu intra de loc în cadrul acestor funcțiuni.

Fie execuția unui act juridic, cum este chiar și înmânarea unui act prin înmânător, fiindcă prin aceste proceduri se nasc anumite drepturi. Însă prin această concesie nici portarele, nici înmânătorul nu devine o autoritate publică, neavând drept de jurisdicție. Portarele nu este altceva, decât numai un organ al unei autorități — instanțelor judecătorești —. Articolul 51. al Legii pentru organizarea judecătorească, de asemenea și art. 1. al Regulamentului portareilor îl califică de agent judecătoresc.

Însuși, calificarea prescrisă în art. 117 din Legea pentru organizarea judecătorească — 4 clase secundare —, exclude acel punct de vedere că ar putea fi considerat drept autoritate publică.

Portarele trimis la execuție n'are drept a hotărî în nici o privință. Contra procesului sau nu este o cale de atac în sensul strict, ci numai un remediu sui generis, adică întâmpinarea. Judecătoria sesizată ca prima instanță decide asupra valabilității procedurii sale. Dacă reprezentarea următorului la execuție nu este echivalentă cu intervențiile înaintea unei autorități. Aceasta este o funcțiune subordonată.

Aceste considerente au dat naștere deciziunii invocate a Curiei Maghiare edusă în parte în baza dispozițiilor legii de ex., care este și azi în vigoare; în parte în baza legii avocațiale de atunci, care în această privință cam concordă cu cele de L. av. de azi.

Adică starea juridică în această chestie nu s'a schimbat de atunci în nici o privință, deci urmează ca deciziunea, adică jurisprudență constantă trebuie să se respecte.

Că acest punct de vedere l'a acceptat și comisiunea încredințată cu redactarea tabloului minimal avocațial, resultă din faptul că în stabilirea diurnei s'a făcut-o deosebire între avocat și funcționar de birou,

atribuind acestuia numai 50 la sută din cea totală. Accentuez că această distincție se face numai la diurne. Urmează din aceasta că în privința cheltuielilor de intervenție nu s'a intenționat a face vreo deosebire între avocat și funcționar intervenit, deci aceste trebuiesc stabilite în întregime în ambele cazuri.

Cu părere de rău se poate de altfel observa în articolul din chestiune un anumit prejudiciu față de avocați. Nu cred că magistratii ar avea interes de a micșora demnitatea corpului de avocați. Iar chestiunea de față atinge prestigiul nostru. Evident că nu se va ridica demnitatea și autoritatea avocatului, decât în lipsa unui stagiar, va fi silit să intervie la fiecare execuție bogatela la această procedură.

Stim că cea mai mare parte a avocaților nefiind în situație a ține un stagiar, ori el personal va trebui să intervie la fiecare execuție că să nu piardă onorarul față de urmărit, ori trimițând funcționarul sau funcționera de birou, va fi constrins a socoti aceste cheltuieli în sarcină bietului client sau propriu. Iar dacă convenția cu clientul exclude această posibilitate, a lucrat gratuit. Tot o nedreptate.

Transplantarea în regiunea noastră a acestei practici din vechiul Regat, unde procesele și mai cu seamă execuțiile se fac pe comptul și riscul urmăritorilor cu crutarea nemotivată a urmăritilor, ar fi o practică nefericită. Avem experiență tristă despre acest sistem. Stim cât de greu merg încasăriile silită în vechiul Regat. Urmăriții arată puțină voință de a plăti, netemându-se chiar de execuție, pe când urmăritorii sunt lesași la discreția urmăritilor. De teamă marelui cost de execuție creditorii de cele mai multeori sunt mulțumii cu o fracțiune a pretențiunii lor. Că această s'are de lucruri influențează desavantajos creditul general, nu-i necesar că s'o mai dovedim.

Sunt de părere că instanțele judecătorești sunt chemate chiar a înlesni cât se poate escontarea creditorilor, în loc de a-o îngreună. Iar intențiunea manifestată în articolul combătut merge până la contestarea nemotivată a dreptului însuși al avocatului asupra onorarului de execuție, dacă după părerea judecătorului intervenția avocatului n'a fost necesară, fiindcă execuția se poate face fără prezenta avocatului din oficiu.

Sunt convins că toți avocații suntem unitari de o părere fără deosebire de origine, fie neam, sau „străin de neam“, cum sună articolul în mod nemotivat, când e vorba de a refuza altă mentalitate. Simțim toți, că restrângerea acestui drept ar fi nu numai în detrimentul corpului, ci și în desăvântejul acestei regiuni a țării românești. Ar însemna o decădere a justiției noastre.

Dr. *Mauriciu Kell*
avocat, Timișoara.

JURISPRUDENȚĂ**Judecătoria mixta Reșița Jud. Caraș**
Nr. C. 827/1929.

I. Contracte de închiriere. Neexecutare. Operarea pactului comisoriu. Partea îndreptățită a uza de beneficiile pactului poate în același timp să renunțe la ele. Renunțarea poate fi atât expresă cât și tacită.

Interpretarea clauzei de renunțare, examinată în raport cu probatorile prezentate. Abuzul de drept al proprietarului.

II. Neplata chiriei la termen. Acceptarea plății ratelor tardive. Perpetuarea aceluși sistem în timp. Dacă proprietarul poate formula în acest caz un motiv de reziliere. Pactul comisoriu în raport cu toleranța prelungită. Buna credință a chiriasului față de renunțarea tacită a proprietarului la un drept născut și necondiționat. Limitarea renunțării numai la ratele exigibile

J u d e c a t ă

In fapt. Societatea U. D. R. a închiriat părâtei Ana Crăciun localul „Oltenia“ din Reșița, pentru reprezentanții de cinematograf. Între alte clauze ale contractului se prevedea că părâta nu poate să sub închirieze sala fără consimțământul societății. Totuși părâta închiriaza unei trupe de teatru pe timp de 10 zile, făcând cunoscut Soc. acest lucru, la care-i se răspunde prin scrisoarea din 8 Ianuarie a. c. că nu se aprobă cedarea sălii pentru alte reprezentanții decât de cinematograf, fapta părâtei constituie o abatere dela contract, întru cât singură nu poate face nici-o cedare, iar partea ultimă a scrisorii prevedea textual: „Scrisoarea Dy. susmenționată punându-ne în fața unui fapt împlinit, înseamnă o abatere dela contract și prin urmare vă rugăm să luați notă că la a doua abatere de acest fel vom fi siliți să vă reziliem contractul“.

Sala punându-se la dispoziția trupeii pe timp de 10 zile, Soc. U. D. R. prin scrisoarea din 26 Ianuarie face cunoscut părâtei că-i aplică dispoz. paragrafului 23 din contract, adică rezilierea și evacuarea, și-i dă un preaviz de una lună conform paragrafului 24 din contract, la care părâta răspunde că nu acceptă nici rezilierea și nici evacuarea.

La ședința din 14 Martie, Soc. reclamantă întreprinde acțiunea cerând evacuarea și pentru plata întârziată a ratelor lunare ale chiriei, pe lunile Nov. 1928—Martie 1929.

In drept. Având în vedere că aceasta fiind situația de fapt, instanța urmează a cerceta cari sunt consecințele de ordin juridic ce rezultă din probatoarele prezentate de părți și din desfășurarea exactă a faptelor, consecințe examinate atât în conformitate cu principiile de drept cât și în lumina clauzelor stipulate în contractul intervenit între părți și atașat în copie la dosar, cât și a scrisorilor prezentate.

Având în vedere că în paragraful 21 din contract părțile au stipulat că angajamentele pentru reprezentanții teatrale și baluri vor putea fi făcute de

părâta în măsura cererilor și intereselor. D-sale însă, numai cu aprobarea Direcției superioare și cu stipularea expresă ca trupele ce vor juca, pe lângă loja rezervată la alianatul 17, să verse casieriei Direcțiunii suma de 1000 lei de reprezentanție, pentru scopuri de binefocere.

Rezultă dar din examinarea dispozițiilor acestui paragraf că orice angajamente luate de părâta Ana Crăciun, pentru ca să aibă valabilitatea și ca stare pentru ca să poată fi traduse în fapt, se cere să aibă aprobarea Direcțiunii Superioare U. D. R. fără de care nu se poate ceda sala.

Având în vedere că părâta făcând angajament cu o trupă maghiară pentru cedarea sălii pe timp de zece zile, prin scrisoarea din 8 Ianuarie, adresată Direcției Superioare, a făcut cunoscut acestuia angajamentul contractat, la care Societatea a răspuns imediat, tot în 8 Ianuarie 1929.

Având în vedere că în conformitate cu dispozițiile din contract, angajamentul luat de părâta nu avea nici-o forță obligatorie pentru reclamantă care și rezervase dreptul de a dispune în toate aceste cazuri așa după cum va crede de cuvință, privilegiu necontestat la instanță nici de către părâta prin reprezentantul său.

Având în vedere că din scrisoarea de răspuns a reclamantei se desprind două situațiuni bine distincte, prima corespunzătoare paragrafului 1 și 2, iar secunda paragrafului, III, dar cari totuși sunt în strânsă legătură.

Având în vedere că reclamanta după ce în paragraful prim declară că nu aprobă închirierea sălii decât numai pentru reprezentanții de cinematograf, în paragraful doi reproduce în mod succint dispozițiile art. 21 din contract.

În cazul dar când scrisoarea s'ar fi mărginit numai la aceste dispoziții reeșia evident că Societatea nu aprobă cedarea sălii, și înțelegea să rămână și să uzeze strict de dispozițiile prevăzute în contract, în paragraful trei al acestei scrisori, revenind asupra tuturor mențiunilor formulate, reclamanta comunică textual: „Scrisoarea Dy. susmenționată, punându-ne în fața unui fapt împlinit, înseamnă o abatere dela contract, și prin urmare, vă rugăm să luați notă că la a doua abatere de acest fel, vom fi siliți să vă reziliem contractul“.

Având în vedere că prin inserarea acestei mențiuni rezultă că reclamanta singură a renunțat la beneficiul conferit de art. 21 din contract rezervându și dreptul a uza totuși de el la a doua abatere comisă de părâta, iar această fidel mențiune din scrisoare opus sala pentru zece zile la dispoziția trupeii maghiare.

Având în vedere că în urma acestei renunțări

expres, menționate în scrisoarea din 8 Ianuarie, Societatea reclamantă, numai printr'o interpretare forțată a dispozițiilor paragrafului 21 din contract și printr'o abatere categorică dela principiile nedrepte a putut formula scrisoarea din 26 Ianuarie, prin care a făcut cunoscut părâtei că aplică în cauză dispozițiile art. 23 și 24, adică rezilierea și evacuarea, dând un preaviz de una lună acestuia pentru predarea inventarului primit, la care scrisoare părâta a fost îndreptățită a răspunde că nu acceptă nici rezilierea și nici evacuarea, întrucât în cauză nu a comis-o a doua abatere, care să pună pe reclamantă în situația de a uza de paragrafele de mai sus.

Având în vedere că în conformitate cu principiile de drept, pactul comisoriu stipulat într'un contract operează atunci când una dintre părțile contractante nu și îndeplinește obligațiunea sa, dând dreptul părții adverse de a cere rezoluțiunea, întru cât în contractele sinalagmatiche fie care parte nu se presupune angajată decât sub condiția rezolutorie, în caz când cealaltă parte contractantă nu este următoare angajamentului său.

Având în vedere că pactele comisorii atât tacite cât și exprese nu pot în nici un caz anihila dreptul reclamantului de a renunța la rezoluțiunea contractului, întrucât un pact comisoriu expres, redactat sub formă și cu înțelesul unei condițiuni rezolutorii tacite sau exprese, nu produce de drept rezoluțiunea; iar partea ce se poate prevala de el, poate în acelaș timp să și renunțe la beneficiul ce-i conferă și să ceară executarea contractului.

Având în vedere că chiar dacă într'un contract sinalagmatic nu este stipulată rezoluțiunea de plin drept, nu înseamnă că ea nu poate să fie pronunțată atunci când instanța constată neexecutarea contractului, *provenită din culpa părții*.

Având în vedere că în cazul de față, neexecutarea contractului atrage după sine, aplicarea dispozițiilor paragrafului 23, expres stipulate în contract.

Pentru aplicarea însă a paragrafului 23, litera d — rezilierea și evacuarea — instanța urmează a constata că părâta nu a executat stipulațiunile contractuale și tot deodată că această neexecutare provine din culpa sa.

Având în vedere că în cazul de față, părâta, închirind sala pentru zece zile, și făcând cunoscut reclamantei acest fapt, Societatea, prin scrisoarea din 8 Ianuarie a. c. a renunțat de bună voie la rezilierea, fapt de care părâta a luat act, — iar consecința directă a acestei renunțări este aceea că rezilierea contractului, nu mai poate fi pronunțată, reclamanta numai putând formula posterior un motiv de reziliere a contractului pentru un act întâmplat anterior, și la ale cărui consecințe a renunțat în mod expres.

Că deci, la mijloc, nefiind nici o călcare a stipulațiunilor contractuale din partea părâtei, nu i se poate imputa acestea nici o culpă.

Având în vedere că a se admite soluția contrară, înseamnă a se da posibilitatea societății reclamante de a uza de o situație pe care singură a creat-o, situație contrară intereselor și bunei credințe a părâtei, și care ar tinde la o soluție de o flagrantă înechitate, cauzându-i-se acestuia în mod nejustificat, și fără motive serioase și legitime, o daună ireparabilă, constituindu-se un vădit „abuz de drept” respins de principiul *malitias non est indulgendum*.

Având în vedere că părâta nefăcându-se pasibilă de o nouă neexecutare a contractului în intervalul dela 8—26 Ianuarie a. c. și nici societatea ne-susținând acest lucru, rezilierea contractului bazată pe motivul discutat, cată a fi, privită ca neînțeleasă și respinsă ca atare.

II. *Asupra celui de al doilea motiv: neplata la termen a chiriei:*

Având în vedere că la ședința din 14 Martie a. c. reprezentantul reclamantei a întregit acțiunea în sensul că cere rezilierea contractului și pentru neplata la termen a ratelor lunare a chiriei, — declarând că pe luna în curs părâta nu a achitat această sumă și nici nu a consemnat-o.

Având în vedere că părâta a depus la dosar dovezile din care se constată că achitarea chiriei pe luna Nov. s'a făcut pe ziua de 2; pe luna Dec. la 3; pe luna Ianuarie la 12; pe luna Februarie la 25; pe luna Martie s'a consemnat la percepție pe ziua de 18, iar pe luna Aprilie pe ziua de 3.

Având în vedere că pentru a se pronunța rezilierea contractului pentru neplata chiriei la termen, instanța urmează a examina în conformitate cu dispozițiile paragrafului II din contract și cu practica stabilită de părți, dacă depunerea chiriei la datele prevăzute mai sus, constituie sau nu o abatere dela stipulațiunile contractului și la caz afirmativ, dacă poate conduce ca atare la rezilierea lui.

Având în vedere că în contract, modalitatea plății chiriei este prevăzută în paragraful II. care dispune: „Veți plăti o chirie lunară de 12.000 lei anticipat”, conform căreia stipulațiuni părâta Ana Crăciun urma să execute integral obligațiunea, oșă după cum este stabilită prin convenția părților, adică prin plata efectivă, făcând anticipat.

Având în vedere că prin plata anticipată conform normelor de drept și uzului local se înțelege că suma să fie achitată la prima zi al fiecărei luni.

Că prin neachitarea chiriei la datele de mai sus, înseamnă că părâta nu s'a conformat stipulațiunilor contractuale, faptă care constituind o abatere ar fi îndreptățit pe reclamantă a cere imediat rezilierea

conform *paragrafului 23 din contract.*

Considerând încă să în cazul prezent nu ne aflăm în fața unei achitări tardive a unei singure rate, ci în fața unui sistem de achitare tardiv, perpetual în timp, depunerile făcându-se în acest fel timp de cinci luni, consecutive.

Că deci instanța urmează a examina dacă acceptarea tardivă a achitării ratelor, contrar stipulațiilor *paragrafului II din contract*, constituie sau nu pentru reclamantă un motiv legal de acționare și ca atare de obținere a rezilierii contractului, chestiune care urmează a fi examinată atât în lumina doctrinei cât și a jurisprudenței stabilite.

Considerând că în conformitate cu principiile de drept ce guvernează materia pactelor convenționale, partea în favoarea căreia este stipulat un pact comisoriu expres, are încontestabil dreptul de a renunța la această favoare, chiar fără consimțământul părții adverse.

Având în vedere că atât doctrina cât și jurisprudența admit renunțarea tacită la clauza pactului comisoriu expres, invocându-se ca argument principal „*toleranța prelungită*”, manifestată așa fel că, creditorul, tolerând continuu, a înțeles să nu mai urzeze de facultatea rezilierii ce și-a stipulat la caz de plată peste termenul fixat, dându-se convingerea unei renunțări tacite. (În acest sens Dalloz—Supplément, Louage Nr. 308. A se vedea Pactul Comisoriu de Hozoc, pagina 71.)

Având în vedere că renunțarea la un drept născut poate rezulta din interpretarea oricărei împrejurări ce ar implica un act de voință contrar dreptului născut, al cărui exercițiu nu se găsea suspendat de nici-o condițiune.

Considerând că Societatea reclamantă a acceptat plata ratelor tardive chiar dela punerea în aplicare a contractului, întru cât pe luna Nov. chiria s'a plătit pe ziua de două; pe luna Decembrie la 3; pe luna Ianuarie la 12, pe luna Februarie la 25, iar pe luna Martie nu a formulat nici-o obiecțiune până la *ședința din 14 Martie.*

Considerând că nici prin petiția acțiunii prezente, înregistrată la 16 Februarie, reclamanta nu a formulat un motiv de reziliere a contractului pentru plata tardivă a chiriei.

Că, deci din această situație de fapt, instanța, apreciind, constată că Societatea reclamantă și-a manifestat intențiunea de a numai beneficia de exercițiul clauzei de reziliere pentru un drept născut și necondiționat, ce-l avea bazat pe *paragraful 23, din care cauză nu se mai poate cere rezilierea contractului și evacuarea, manifestare de voință de care ar fi fost surprinsă părâta în „buna sa credință”.*

Considerând că ceea ce trebuie de asemenea

examinat în ipoteza unei renunțări la pactul comisoriu este dacă se poate atribui renunțătorului, intențiunea de a nu mai beneficia de acest pact, pentru toată durata contractului, sau dacă trebuie limitată renunțarea numai la acele abateri pentru care nu s'a recurs de renunțător la exercițiul acestei clauze.

Considerând că în ipoteza unei renunțări temporale — punct de vedere acceptat de această instanță în prezența cauză —, singura restricțiune ce se poate pune exercițiului pactului comisoriu este ca cel care are dreptul a-l exercita, să încunoștințeze pe cealaltă parte despre intențiunea de a reclama pentru viitor, o executare scrupuloasă a contractului, pentru că astfel aceasta să nu mai poată conta pe viitor pe vre o toleranță și să nu fie surprinsă în buna sa credință.

Considerând că în materie de închiriere cu plată în rate periodice în mod anticipativ, cum este cazul de față, trebuie ca asemenea încunoștințări să fie făcute anterior datei exigibilității unei rate, pentru ca pactul comisoriu expres, repus în funcțiune să poată opera și în privința acestei rate.

Considerând că încunoștințarea, după data exigibilității unei rate, are de efect să facă ca pactul comisoriu la care se renunțase să nu poată reopera decât numai în ce privește ratele pentru viitor, iar nu și pentru chiriile exigibile în timpul cât părțile se găsesc sub regimul renunțării la acea clauză. (În acest sens a se vedea deciziile Casei Române secția I. Nr. 1023/1922 și 539/1923.)

Considerând că în cazul de față, obiecțiunea formulată de reprezentantul reclamantei la *ședința din 14 Martie* că nici rata pe aceeași lună nu a fost achitată, nu poate opera în cauză, întrucât ne aflăm după termenul exigibilității ratei, care era 1 Martie, iar pactul comisoriu expres, repus în funcțiune, prin formularea expres manifestată la *ședința din 14 Martie* de reprezentantul reclamantei; nu poate opera decât pentru viitor, ca atare cu referințe la prima rată viitoare pe luna Aprilie, care urmează a fi achitată anticipat, conform *paragrafului II din contract.*

Că chiar dacă și această rată pe Aprilie ar putea face obiectul unei discuții în cauza prezentă, din recipisa depusă la dosar de reprezentantul părâtei se constată că suma a fost consemnată la data de 3 Aprilie deci conform prevederilor contractului, întru cât zilele de 1 și 2 Aprilie au fost sărbători legale, prima zi liberă fiind ziua de 3 Aprilie.

Considerând că în contract ne prevăzându-se nici o clauză, care să soluționeze o ipoteză de natura celei prezente, contractul urmează a fi examinat sub acest raport, în lumina principiilor de procedură civilă, care guvernează această materie și care permite debitorului, referitor la termene a se achita de

datorie, consemnând-o în prima zi liberă, după scadență, când această cade într-o sărbătoare legală.

Considerând că suma consemnată la data de 3 Aprilie urmează a fi socotită ca depusă conform prevederilor contractului, fără a se putea face din ea un motiv de reziliere.

Că deci examinată acțiunea introdusă de reclamantă și sub acest motiv, urmează a fi socotită ca neîntemeiată și respinsă ca atare.

Cheltuielile de judecată au fost admise conform art. 425 din procedura civilă, iar fixarea quantumului lor, s'a făcut conform tabloului onorarilor minime pentru avocați din 1925.

Pentru aceste motive:

S'a pronunțat prezenta sentință la ședința publică din 18 Aprilie 1929 prin care s'a respins acțiunea reclamantei Soc. U. D. R. ca neîntemeiată.

Judecător-șef. Aurel Marinescu.

Curtea de Apel Timișoara Secțiunea I

Dec. Nr. C. I. 1291—1929.

Hotărâri pronunțate de tribunale posterior aplicării legii de organizare judecătorească din 1 Aprilie 1928. Alcătuirea instanței Art. 20 din această lege și art. 504 pr. civ. din Ardeal. Anularea unor astfel de hotărâri pentru rea constituire

Luându-se în dezbateri cauza tutelară a minorei Elena Gănda, domiciliafă în Socolare, pentru aprobarea unui contract de vindere-cumpărare introdusă înaintea Tribunalului Caraș, ca autoritate tutelară, care a dat decizie în prima instanță în ziua de 22 Decembrie 1928, cu Nr. 3140—1926 și fiind cauza adusă înaintea Curții prin apelul lui Niculae Jurchela, introdus în ziua de 30 Martie 1929, cu Nr. 1157.

Curtea,

După terminarea referărei publice din 1 Iunie 1929, conform dispozițiilor din art. 557 pr. civ., în absența părților, legal înștiințate prin afișare, a dat în ziua de mai jos, următoarea

Deciziune:

Desființează hotărârea instanței prime, ordonă retrimiteria dosarului, invitând această instanță să pronunțe, prin complet legal compus, o nouă hotărâre, pentru că hotărârea pronunțată la 22 Decembrie 1928, a fost dată de judecător unic, ori la această dată trebuia aplicată legea de organizare judecătorească, pusă în aplicare la 1 Aprilie 1928, care prin art. 20 dispune, ca tribunalul, toate hotărârile sale le dă în complet de cel puțin doi judecători și cum hotărârea astfel dată, în contrarietate cu acest text de lege este dată de autoritate necompetentă, cum această împrejurare trebuie examinată din oficiu, fiind de ordine publică, Curtea, în virtutea dispoziției din art. 504 pr. civ. a trebuit să desființeze hotărârea atacată cu (recurs) apel și să ordone darea unei hotărâri de către autoritate competentă.

Timișoara, la 1 Iunie 1929.

Președinte-Reporter: Alexandru Marta m. p.
Prim-Președintele Curții. Consilleri: Al. Meculescu m. p., C. Pavelescu m. p. Grefier Martin m. p.

Notă. Credem că este greșită interpretare ce se dă de către Curtea de Apel Timișoara Secția I, articolul 20 din legea de organizare judecătorească.

Chesiunea prezintă osebită importanță, căci dacă s'ar menține și generaliza o asemenea interpretare, atunci ar urma să se anuleze, ca fiind date fără competență, mii de hotărâri și încheeri pronunțate în ultimul timp de judecătorii unici tutelari, din care împrejurare ar decurge o serie de consecințe cari, în unele cazuri, ar putea atrage o gravă periclitate a intereselor minorilor și celor puși sub tutela sau curatelă.

Intr'adevăr — spre a da numai un exemplu — câte contracte de vindere-cumpărare sau de împrumuturi, încheiate pe seama minorilor și devenite executorii în urma aprobării date de judecătorul unic tutelar, nu ar fi atacate prin acțiuni în anulare, sub motivul că sunt lovite de nulitate prin faptul că au fost ratificate de un magistrat neinvestit cu calitatea necesară.

Dispozițiunile art. 20 din legea de organizare judecătorească — așa precum a fost modificat prin art. 1 al legii publicată în Monitorul Oficial Nr. 51, din 4 Martie 1928 — cari prevăd că Tribunalele vor judeca cu cel puțin doi judecători, sau un judecător și supleant — nu pot fi aplicate în materie tutelară, pentru următoarele considerațiuni:

Este de principiu, că în materie de tutelă, curatelă și fonduri dotale, hotărâri valabile nu pot fi date, decât de judecătorul care a primit o delegațiune specială, în conformitate cu prevederile art. 14 din legea de organizare judecătorească.

Din examinarea disp. art. 7 alin. 6 și 7 din această lege, combinat cu art. 118 și urm. din regulamentul serviciului interior al tribunalelor, publicat în Mon. Of. Nr. 285, din 29 Decembrie 1925, reese în mod destul de clar, că în general, pentru rezolvarea cauzelor tutelare, urmează să fie delegat un singur judecător și numai în mod excepțional, acolo unde numărul de judecători permite (art. 7 alin. 5 L. O. J.) și se constată necesitatea — împrejurare de suverana apreciere a Ministerului Justiției, se pot delega mai mulți judecători tutelari, cari urmează să formeze o secțiune specială, prezidată de judecătorul delegat, cel mai vechi în grad.

Că aceasta este adevărată situație a instanței tutelare, înființată cu începere dela 1

Ianuarie 1926, pe întreg cuprinsul țării, se poate deduce și din dispozițiile art. 305 pct. 2, combinat cu art. 307, 308 al II și 311, din legea de organizare judecătorească, cari prevăd, între altele, că jurisdicțiunea tutelară, cu atribuțiuni depline, va aparține, fie judecătorului delegat cu tutelele, fie secției speciale a tribunalului respectiv, firește când o asemenea secțiune specială există, dat fiind că prin nici un text de lege sau regulament, nu se fixează obligativitatea înființării unei atari secțiuni:

Prin modificarea vechiului text al art. 20 din legea de organizare judecătorească și anume prin desființarea instituției judecătorului unic, în afacerile deduse în judecată tribunalelor, nu s'a adus nici o schimbare atribuțiunilor cu cari judecătorul unic tutelar a fost investit prin aceiași lege.

Intr'adevăr, toate dispozițiunile referitoare la atribuțiunile instanțelor tutelare (art. 305, 306, 308, 309, 310, 311) cuprinse în legea de organizare judecătorească, în vigoare până la 1 Martie 1928, se găsesc și după ce aceea lege a fost în parte modificată prin legea publicată în Mon. Of. Nr. 51, din 4 Martie 1928.

Dacă legiuitorul din Martie 1928 ar fi înțeles, că și chestiunile referitoare la minori și interziși să fie rezolvate de completurile prevăzute de art. 20 din noua lege de organizare judecătorească, și-ar fi manifestat această intențiune, fie prin modificarea textelor existente, fie prin adăugirea de aliniate noi.

Fără însă de tăcerea legiuitorului, nu se poate susține cu temei că odată cu desființarea judecătorului unic, care, până la modificarea suscitatiei legi, era chemat să judece cauzele de natură litigioasă, sau contencioasă, date în competența tribunalelor, implicit s'a desființat și instituția judecătorului unic tutelar, cu atribuțiuni eminentamente grațioase, creindu-se pe cale de consecință, la fiecare tribunal din țară, secțiuni speciale tutelare.

Dar disp. art. 20 din legea de organizare judecătorească, în nici un caz nu ar putea să aibă vre-o legală aplicațiune în materie de tutele și curatele, în circumscripția Curților de Apel din Ardeal.

Intr'adevăr, aliniatul 5 al acestui articol dispune: „In cazurile specificate prin legi speciale, se va urma conform acelor dispozițiuni”.

Ori, în ținuturile Ardelene, în materii de tutele și curatele, se aplică legea XX. din anul 1877, pentru regularea afacerilor de tutelă și

curatelă, modificată prin legea VI. din anul 1885, deci o lege specială, cu o organizație, competență și procedură de judecată proprie.

Prin noua lege de organizare judecătorească, s'au menținut în vigoare aproape toate dispozițiunile suscitatiei legi, aducându-se modificări numai în partea privitoare la organizare și competența.

In special, prin art. 305, combinat cu art. 311 din legea de organizare, s'au desființat pe ziua de 1 Ianuarie 1926, vechile sedrii orfanale, instituite prin art. 176 și urm. din legea XX. 1877, iar atribuțiunile tutelare, au fost date în sfera de competența a judecătorului delegat cu tutelele, sau eventual secției speciale a tribunalului respectiv.

Prin urmare, în Ardeal, aplicându-se în materie de tutele și curatele o lege specială — cu o organizație specială — se va urma potrivit disp. art. 20 alin. 5 din legea de organizare judecătorească, întocmai prevederilor legii XX. 1877, cu modificările ce i s'au adus de legiuitorul din 1925 și anume afacerile tutelare au a fi rezolvate de judecătorul tutelar, delegat în conformitate cu disp. art. 14 din lege, sau eventual de secțiile speciale tutelare, în cazul în care o asemenea secțiune există, iar nu completurilor cari potrivit art. 20 alin. 1 sunt chemate a judeca litigiile de drept comun.

De altfel, după câte știm, acesta este punctul de vedere adoptat în general de toate celelalte Curți de Apel din Ardeal.

D. Șt. Dumitrescu,

Prim Președintele Tribunalului Caraș.

Inalta Curte de Casație și Justiție Secțiunea II.

Complect de divergență. Sedința de la 4 Iunie 1929.

Dec. Nr. 4095/929. Dosar Nr. 1487/929

Odată investită Inalta Curte cu judecarea unui recurs declarat de Ministerul public contra unei decizii a Curții de Apel, un astfel de recurs nu mai poate fi retras ulterior de procurorul general care-l declarase. Tribunalele din Ardeal sunt legal investite prin reclamațiune directă în materie penală în conformitate cu dispozițiunile art. 61 al. II. pr. pen. română, text care și are aplicare pe întreg teritoriul țării de la 1 Septembrie 1925.

Prezidenția d lui Oscar A. Niculescu Prim Președinte. Membri prezenți D-nii: C. Rădescu Președinte, C. Chiselită A. D. Procopiu, Th. Radu, St. Bonea, D. Ciohodariu, M. Mosgos, Că. Viforeanu, D. Niculescu și P. Hagiopol Consilieri.

Curtea, în complectul de divergență prevăzut de art. 15 din legea sa organică, a luat în cercetare recursul făcut de Dl. Procuror General al Curții de Apel din Cluj, în contra deciziei aceleiași Curți Sec. I a, cu No. 2442/4/928 din 31 Ianuarie 1929.

Dl. Procuror Macaroviți a pus concluziuni pentru admiterea recursului și înlăturarea cererii de retragere a acestui recurs.

de către *Deliberand*.

Asupra recursului făcut de Dl. Procuror General al Curții de Apel din Cluj, în contra deciziei Nr. 2442/4/928, din 31 Ianuarie 1929 a aceleiași Curți Sec. I-a.

Având în vedere că din decizia supusă recursului rezultă că, în urma reclamațiunii făcute de Rujița Ioan, adresată direct Tribunalului Cluj, acestui Tribunal S. II, prin sentința Nr. 559/928, a condamnat pe inculpatul Moldovan Pavel a Chintăuoașului la una lună închisoare corecțională pentru faptul de leziuni corporale grave, prevăzută și pedepsită de art. 301 l. 1 și 302, al. 1 l. 1 c. p., în vigoare în Ardeal, cu aplicațiunea art. 92 din același cod.

Că, în urma apelului făcut de inculpat și apărător, Curtea din Cluj S. I a, fără a intra în cercetarea fondului, a anulat din oficiu sentința Tribunalului prin decizie cu Nr. 2442/4/928, din 31 Ianuarie 1929, pe motiv că Tribunalul n'a fost regulat sesizat prin reclamațiunea directă a părții civile, deoarece dispozițiunea art. 61 al. 2 din procedura penală în vigoare în vechiul Regat, care conferă părții civile un atare drept, n'a fost extinsă în Ardeal.

Că, în contra deciziei Curții de Apel, Ministerul Public a făcut recursul de față.

Având în vedere că posterior, și anume la 27 Mai 1929, prin adresa cu Nr. 1361, Dl. Procuror General al zisei Curți declară că retrage recursul.

Că, în asemenea condițiuni, urmează a examina, în prim rând efectul acestei declarațiuni.

Considerând că prin art. 314 urm. din noua lege de organizare judecătorească au fost extinse și în Ardeal cu începere dela 1 Septembrie 1925, dispozițiunile din codul de procedură penală din Vechiul Regat, privitoare, în altele, la atribuțiunile Ministerului Public.

Considerând că din art. 1, 2, 4, 5, 10, 21 și următorii din codul român de procedură penală rezultă principiul general că acțiunea publică este a Societății; Că, reprezentanții Ministerului Public nu au decât exercițiul ei, fiind lăsat la suverana lor apreciere numai deschiderea sau punerea ei în mișcare.

Că, însă, din momentul în care acțiunea publică a fost deschisă, ea nu poate lua sfârșit, decât printr'unul din modurile determinate de art. 10 proc. pen. adică prin achitarea, absolvirea sau condamnarea infractorului, sau prin moartea lui (art. 12 proc. pen.), sau, în fine, prin prescripțiune, amnestie, sau, în cazurile anume determinate de lege, prin împăcarea părților (art. 82 leg. jud. Ocol.) ori în delictul de adulter, prin cererea soțului inocent (art. 270 cod. pensl.).

Că, dar Ministerul Public, ca mandatar al societății, nu poate să retragă sau să renunțe la acțiunea publică pusă în mișcare.

Considerând că astfel fiind, cererea de retragere a recursului de față — făcut contra unei hotărâri dată cu privire la acțiunea publică — urmează să fie înlăturată.

Având în vedere că cesiunea de drept dedusă prin recursul de față, rămasă în divergență, consă în aceea de a se ști, dacă dispozițiunile art. 61 al. 2 din procedura penală română au fost extinse și în

Ardeal și, în consecință, dacă instanța de apel era îndrituită a anula hotărârea Tribunalului pe considerațiunea că Tribunalul n'a fost în mod regulat sesizat prin reclamațiunea directă a părții civile.

Considerând că, art. 61 proc. penală română prescrie în alineatul II că în materiile corecționale, partea vătămată va putea să se adreseze direct la Tribunal.

Considerând că art. 315 din legea de organizare judecătorească din 1925, — devenit în urma ultimelor modificări din Martie 1928, art. 315, — dispune că „Dispozițiunile codului român de procedură penală, relative la poliția judiciară, atribuțiunile Ministerului Public, a judecătorilor de instrucție, a Tribunalului corecțional, ca instanțe de confirmare sau infirmare a mandavelor de arestare, precum și acele referitoare la atribuțiunile Camerii de punere sub acuzare și a funcționării ei pe lângă Curțile de Apel, se extind pe ziua de 1 Septembrie 1925, pe întreg teritoriul țării.

Considerând că, art. 61 al. 2 proc. penală română prescrie în alineatul II că în materiile corecționale, partea vătămată va putea să se adreseze direct la Tribunal.

Considerând că art. 315 din legea de organizare judecătorească din 1925, — devenit în urma ultimelor modificări din Martie 1928, art. 315, — dispune că „Dispozițiunile codului român de procedură penală, relative la poliția judiciară, atribuțiunile Ministerului Public, a judecătorilor de instrucție, a Tribunalului corecțional, ca instanțe de confirmare sau infirmare a mandavelor de arestare, precum și acele referitoare la atribuțiunile Camerii de punere sub acuzare și a funcționării ei pe lângă Curțile de Apel, se extind pe ziua de 1 Septembrie 1925, pe întreg teritoriul țării.

Considerând că, art. 61 al. 2 proc. penală face parte din secțiunea II, capitolul II, care se ocupă despre judecătorii de instrucție și despre plângerile adresate lor.

Că, pe lângă această, prin instrucțiunile date de Ministerul Justiției cu privire la aplicațiunea celorlalte texte, 314 și 315 din legea organizării judecătorești, se arată în mod precis că se introduce în tot cuprinsul țării art. 61 proc. penală în întregime și că: „Prin introducerea acestui text este necontestat că părțile lezate din acele părți ale țării, dobândesc dreptul de reclamațiune directă”, spre deosebire de textele din procedura penală ardeleană și bucovineană conform cărora reclamantul nu putea să susțină, în unele cazuri, acuzarea, sub nume de acuzator subsidiar, decât în caz că Ministerul Public ar fi renunțat la acuzare.

Considerând că din cele mai sus expuse rezultă că intențiunea legiuitorului a fost de a introduce în tot cuprinsul Regatului și dispozițiunea din alineatul 2 al art. 61 procedura penală română;

Că, de acesta, publicându-se de Minister textele de procedură penală română extinse, se reproduce întreg art. 61, adică și alineatul II.

Că, prin urmare, în speță, în mod greșit și cu violarea legii, Curtea de fond a decis că Tribunalul nu a fost legal investit cu judecarea infracțiunii prin reclamațiunea directă a părții civile.

Că, decizia astfel pronunțată urmează să fie

casală, iar cauza trimisă aceleiași Curți de Apel spre a proceda, conform art. 52 din legea Curții de Casație, la judecarea în fond a apelului făcut de inculpat și apărător contra sentinței cu Nr. 550/928 a Tribunalului Cluj Secțiunea II-a. Pentru aceste motive Curtea în numele legii.

Respinge cererea de retragere a recursului făcut de dl. procuror general al Curții de Apel din Cluj în contra deciziei cu Nr. 2442/4/928 din 31 Ianuarie 1929, a aceleiași Curți secțiunea I-a.

Admite acest recurs.

Casează decizia supusă recursului, socotindu-se cum n'ar fi fost și fără putere.

Trimite cauza Curții de Apel din Cluj spre a proceda la judecarea în fond a apelurilor.

Dată și citită în ședință publică azi 4 Iunie 1929.

Notă. Ne-am ocupat mereu de greutățile aplicării în Ardeal a două proceduri penale; cea română în ce privește cercetarea și instruirea cauzelor penale și cea maghiară în ce privește judecarea acestora de către instanțele represive. Greutățile provenite mai ales din deosebirea principială a exercitiului acțiunii publice de către ministerul public, conform celor două proceduri penale în vigoare în acelaș timp pe acelaș teritoriu de drept penal, au format obiect de discuțiune perpetuă a instanțelor de judecată din Ardeal. Inalta Curte de Casație a intervenit rar, pentru stabilirea normelor de urmat în tranșarea dificultăților și aceasta probabil din pricina neuzării de calea recursului în Casație a parchetelor.

Multă vreme bună oară recursurile în Casație a părții vătămate, a ministerului public și chiar a infractorilor în materie de contravenție sau delict pedepsite cu amendă — conform leguirilor penale din Ardeal — erau inadmisibile cu toată ca sunt de ordin constituțional, aceasta numai spre a da un singur exemplu.

Se întâmplă însă foarte des că atunci când Inalta Curte stabilește o normă pe cale de jurisprudență și când instanțele din Ardeal o urmează, scurt timp după aceasta instanța supremă revine asupra jurisprudenței stabilite, cea ce natural produce perturbare în mersul regulat al Justiției.

Normele stabilite în complex de divergență din decizia Inaltei Curți pe care o publicăm și conform căreia: 1. Ministerul public nepunând să-și retragă sau să renunțe la acțiunea publică pusă în mișcare, nu poate ca consecință să-și retragă un recurs declarat contra unei hotărâri date cu privire la acțiunea publică. 2. În Ardeal fiind în vigoare art. 61 al. II pr. penală română, partea vătămate poate investi prin cerere directă tribunalele

corecționale cu judecarea plângerilor în materie penală conform acestui text.

Aceste chestiuni au mai format nu de mult obiectul de preocupare al Inaltei instanțe. Cu acea ocazie se stabilise că procurorul în Ardeal stăpân al acțiunii publice, își poate retrage calea de atac declarată în fața instanței (Dec. Jurnal Nr. 3235, dos. 1059/929 Cas. S. II din 27 Martie; 1929) după cum se stabilise, că art. 61 al. II pr. p. română nu-și are vigoare în Ardeal (Dec. Nr. 544/928 și altele din 1929 Cas. S. II). Această revenire cu mai multă tărie în complex de divergență a Inaltei Curți, dacă pe noi ne bucură de oare ce am susținut totdeauna punctul de vedere din decizia de mai sus (a se vedea colecția Ard. Juridic 1928 și 1929) totuși cum spuneam încurcă instanțele în interpretarea textelor față de aceste dese reveniri ale forului nostru suprem de directivă.

În speranța că jurisprudența de mai sus este cea definitivă până la legea unificată complexă de pr. penală, pe care o așteptăm am avea de observat următoarele:

I. Dacă este adevărat că normele pr. penale române cu aplicație în Ardeal, numai ce privește partea relativă la cercetări și instrucție, nu sunt extinse și privitor la judecată conf. argumentării Inaltei Curți, cum rămâne cu art. 396 pr. p. maghiară conform căruia textul procurorului general poate anunța Curții retragerea apelului declarat în fața tribunalului de către procurorul prezent la ședință? Acest text este scos din vigoare? Partea din procedura penală maghiară relativă la judecată nu a rămas în vigoare în Ardeal? Inalta Curte de Casație când judecă recursurile penale declarate contra deciziunilor Curților de Apel din Ardeal nu se conformează textelor pr. penale maghiare?

Îală de ce ne temeim de o revenire a Inaltei instanțe relativ la această chestiune delică.

Am înțeles că, odată ce procurorul general la 31 Ianuarie 1929 a declarat recurs în interesul legii contra unei deciziuni prin care Curtea de Apel în mod arbitrar declarase neaplicarea în Ardeal a art. 61 al. II pr. p. române, să nu și mai poate retrage acel recurs pentru că parchetul general era reprezentat printr'o altă persoană la data retragerii recursului în 27 Mai 1929 și aceasta pe principiul că parchetul este unul și indivizibil, legat de acelaș interes comun respectul legii scrise cum de altfel a și hotărât Casația, revenind și admitând punctul de vedere juridic din re-

cursul cu care a fost sesizat la dată de 31 Ianuarie 1929.

A pune însă principial chestia interzicerii de retragere a căilor de atac de către procuror, când un asemenea drept îi este conferit prin texte de lege rămase în vigoare în Ardeal, aceasta pare greu de admis, motiv cum spuneam de o revenire la vechea jurisprudență.

II. Inalta Curte stabilind definitiv socotim aplicarea în Ardeal a art. 61 al II pr. p. română a revenit asupra jurisprudenței contrare de mai înainte.

Credem însă că s'a trecut ușor de către Inalta instanță asupra unui detaliu ce a provocat deja nedumeriri. Textul articolului amintit spune „în materiile corecționale, partea vătămată va putea să se adreseze deadreptul la tribuna.”

În Ardeal se știe că este în vigoare codul penal maghiar, conform căruia unele infracțiuni pot fi calificate crime sau delicta în raport cu prejudiciul cauzat sau împrejurările în cari a fost comisă infracțiunea, pe câtă vreme după codul penal al vechiului regat criteriul distincțiunii infracțiunilor în crime delicta sau contravențiuni, se face după natura pedepsei ce li se aplică, contravențiile și delicta fiind de competența judecătoriilor și tribunalelor, iar crimele pedepsite cu reclusiune și munca silnică fiind de competența Curților cu Jurați.

În Ardeal tribunalele judecă și unele crime în mod obișnuit; iar crimele de competența Curților cu jurile judecă numai în mod excepțional și în urma suspendării funcționării acestora în teritoriile alipite încă din 1914.

Când a intrat în vigoare partea penală română în Ardeal la 1 Sept. 1925, o circulară ministerială a pus ca normă criteriul distincției infracțiunilor conf. art. 1 c. p. român, avându-se în vedere art. 15 și 17 din legea maghiară XXXIV/1897, care clasifică infracțiunile coprinse în codul penal după competența instanțelor în detaliu.

Este normă astăzi în Ardeal de la Septembrie 1925 și necontrazisă de nimeni, că sesizarea tribunalelor ca și a judecătoriilor de către parchete și instanțele penale de instrucție în materie de delicta și crime după prejudiciu și împrejurări lăsate de legea magh. XXXIV/1897 în competența acestora, se face prin ordonanța definitivă a judeului instructor. În materie de crime de competența Curților cu Juri, tribunalele sunt sesizate prin decizia

camerei de punere sub acuzare și actul de acuzare a procurorului general.

Era bine socot ca Inalta Curte prin decizia ce publicăm să precizeze, spre a se evita alte interpretări, că sesizarea directă de care vorbește art. 61 al. II. pr. p. română se face de către vătămat la tribunal și în materie de infracțiuni calificate de c. p. maghiar crime după valoarea prejudiciului și împrejurări (furturi, falsuri, excrocherii, sustracțiuni etc.) și cari conf. legii XXXIV/1897 sunt de competența tribunalelor. Cu alte vorbe clasificarea infracțiunilor în cari partea vătămată se poate adresa tribunalului prin cerere directă, trebuie făcută conf. codului penal român.

Este atât de temeinic punctul acesta de vedere încât parchetele din circumscripția Curții de Apel Cluj prin instrucțiile scrise ale parchetului general Cluj din 21 Iunie 1929 au fost îndrumate în sensul opus celor ce susținem și anume zice acele instrucții:

„Art. 61 al. 2 pr. p. română se aplică în Ardeal conform aceluia text de lege exclusiv în materie corecțională — însă după cum este precizată în codul penal ardelean.”

Conform acestei îndrumări scrise ar însemna, că cererea directă în Ardeal nu este aplicabilă decât numai în câteva delicta de competența judecătoriilor de ocol, foarte puține de competența tribunalului, exclusă fiind în materie de furt, fals, excrocherie etc. infracțiuni, cari conf. c. p. român și în înțelesul adevărat al art. 61 al. 2 pr. p. rom. sunt delicta cele mai frecvente de competența tribunalului. Iată deci cum printr'o interpretare sul generis, se poate face iluzorie aplicarea unui text de lege în Ardeal ordonat de Curtea de Casație.

Că nu acesta poate fi sensul aplicării și în Ardeal a art. 61 al. II pr. p. română în materiile corecționale etc. clasificate conform codului penal român și nu al ardelean, reesă pe lângă considerentele de mai sus (preconizate de noi în lucrarea noastră „Procedura penală română adnotată din 1925” pag. 113 sub art. 61 și 151 sub art. 93) admise de Inalta Curte de Casație timp de 5 ani fără discuție, și din chiar decizia Inaltei Curți ce publicăm și unde se poate observa, că forul suprem decide aplicarea în Ardeal a art. 61 al. II pr. p. rom. tribunalul fiind bine sesizat prin cerere directă în materie de crimă de leziuni corporale grave prevăzută și pedepsită de art. 301 t. I și 302 al. I t. I codul penal în vigoare în Ardeal.

V. M. D.

Inalta Curte de Casație și Justiție Secțiunea II.

Nr. Dec. 3253/929.

Dosar Nr. 845/929.

Execuție de asigurare ordonată în baza art. 483 pr. p. la cererea curatorului de masă neobligarea la plată cheltuelilor.
Recurs

S'a luat în cercetare recursurile declarate de inculpații Emil Cosma, Carol Solmossy și Wilhelm Szegő contra încheerii Nr. 2611/42/1528 din 29 Octombrie 1928 a Curții de Apel Cluj, s. I.

În lipsa recurențelor.

Ascultând pe dl. procuror Al. Macarovici în concluziuni.

Deliberând.

Asupra recursurilor declarate de inculpații Emil Cosma, Carol Solmossy și Wilhelm Szegő, contra încheerii Nr. 2621/42/1928, din 29 Octombrie 1928 a Curții de Apel Cluj s. I.

Având în vedere că prin încheierea atacată Curtea de fond a anulat decizia Nr. p. 513/1927 din 30. August 1927 a Tribunalului Năsăud prin care s'a ordonat în baza art. 493 pr. pen. execuția de asigurarea asupra averii recurenților de azi după cererea făcută de curatorul masei falimentului „Concordia.”

Având în vedere că recurenții solicită casarea hotărârei atacată pentru motivul că, instanța de fond n'a obligat pe masa falimentului să le plătească cheltueli de judecată conform art. 423, 424, 425 pr. civ. din moment ce a anulat decizia de ordonarea execuției.

Considerând că din hotărârea supusă recursului rezultă că decizia de ordonarea execuției a fost anulat nu din cauza că petiționara n'ar fi satisfăcut cerințele art. 493 pr. p. ci pentru motivul că tribunalul n'a erătat temeiurile de fapt și de drept pe cari s'a întemeiat atunci când a admis cererea curatorului masei falimentului.

Că, întrucât nu-i-se poate imputa petiționarului nici o culpă din faptul Tribunalului de a nu motiva măsura asigurătoare anulată de către Curtea de Apel, cererea de cheltueli de judecată a recurenților și prin consecință, recursurile lor se găsesc nefondate și ca atare urmează a se respinge. Pentru aceste motive Curtea în numele legii.

Respinge recursurile declarate de inculpații Emil Cosma, Carol Solmossy și Wilhelm Szegő contra încheerii Nr. p. 2621/42/1928, din 29 Octombrie 1928 a Curții de Apel Cluj s. I.

Dață și citită în ședință publică, azi 8 Mai 1929.

Notă. Inalta curte fixează prin prezenta decizie un principiu foarte just. Nu de puține ori s'a pus întrebarea: pentru ce să plătească partea adversă cheltueli de judecată, atunci când o hotărâre este reformată, dintr-o cauză, cari nu-i poate fi imputată și care se datorează exclusiv inițiativei instanței care a judecat? Am ținut să publicăm prezenta decizie în speranța că onorații mei colegi vor împărtăși principiul pus, fiind și juridic și echitabil.

Red.

REZUMATE DE JURISPRUDENȚE

Stabilite de instanțele judecătorești din Ardeal și Curtea de Casație

Recurs penal. Decizie, Camera de punere sub acuzare. Casare. Efecte. (Art. 54 legea Curții de Casație.) Art. 54 din legea de org. a Curții de Casație prevede în primul său alineat că în caz de Casare cu trimitere, deciziunile Curții de Casație asupra punctelor de drept soluționate sunt obligatorii pentru instanța de fond.

Din deciziunea de trimitere fiind transată chestiunea validității sub raportul cerințelor art. 100 și 101 pr. pen. a mandatelor de arestare ca fiind emise în conformitate cu legea din punctul de vedere al delictului de mituire, este exclusă ori ce discuțiune asupra legalității sau ilegalității mandatelor de arestare înaintea instanței de trimitere, care are misiunea de a statua numai dacă față de gravitatea faptului și de celelalte prevederi ale art. 93 pr. pen. deținerea preveniților era justificată în conformitate cu prevederile restrictive ale deciziunii de trimitere. (Cas. II. Dec. Nr. 2089/929).

...

Recurs. Decizia înaltei curții. Casare. Dacă se poate cere pentru contradicție cu o decizie a Curții din Budapesta. (Par. 533, punctul 2, pr. civ. a.; art. 28 I. Curții de Casație.) Acțiune în reînnoire. În ce cazuri e posibilă, Unde se îndreaptă. (Art. 563 și urm. pr. civ. a.) a) Întrucât, conform art. 28 punctul 3 din legea sa organică. Inalta Curte este competentă a se pronunța numai asupra hotărârilor contrarii date de o Curte de Apel, sau de două Curți de Apel, sau de o Curte și un Tribunal între aceleași persoane și în aceleași împrejurări de prigoană, nu se poate admite însă, ca pe baza textului citat, această instanță să casaze o hotărâre dată tot de ea, pe motivul că ar fi contrară unei alte hotărâri date anterior de Curtea din Budapesta, deși este exact că pentru Ardeal, Curtea de Casație este o continuare a Curții din Budapesta.

b) Dacă pe baza textului din legea Curții de Casație nu se poate reveni asupra unei hotărâri date de Inalta Curte, nu este mai puțin ndevărat că în sistemul procedurii civile din Ardeal, pe calea acțiunii în reînnoire introdusă conform prevederilor art. 563 și urm. pr. civ. a., se poate reveni și asupra unei hotărâri date de instanța de revizuire.

Potrivit par. 566 pr. civ. a. reînnoirea de proces în contra hotărârii date de instanța de revizuire se adresează însă instanței de apel, cu excepțiunea cazurilor prevăzute de par. 563 punct. 1—7 pr. civ. a., cazuri ce nu se regăsesc în speșă.

Curtea: Asupra incidentului de inadmisibilitatea cererei în casare, introdusă de dr. Iuliu Patyanschi prin petiția înregistrată sub Nr. 1683 din 1926.

Având în vedere că prin această cerere, inițiată petiție în casare, dr. Iuliu Patyanschi, întemeindu-se pe dispozițiunile art. 28 punctul 3 și 22 legea Curții de Casație și pe par. 563 punctul I pr. civ. ardeleană, a cerut casarea hotărârei No. C. I. 643/21/923 dată de Curtea de Apel Simișoara și a deciziilor acestei Inalte Curți No. 1879/925 și

2031/926, pe motivul că ar fi contrar hotărârei No. 1006/904 a Curții din Budapesta și că ar fi dată cu violarea par. 436, 441 și 467 c. civ., și par. 567, 411 alin. II și 413 alin. III pr. civ. ardeleană.

Având în vedere că prin acest incident se susține de intimata Irina Ludvig, că petiția în casare, sus erălată, ar fi inadmisibilă deoarece nu intră în prevederile art. 28 punctul III legea Curții de Casație și par. 533 punctul II.

Considerând că întrucât conform art. 28 punctul 3 din legea sa organică, această înaltă Curte este competentă a se pronunța numai asupra hotărârilor contrarii date de o Curte de Apel sau de două Curți de Apel sau de o Curte și un Tribunal, între aceleași persoane și aceleași împrejurări de prigonire; nu se poate admite însă că pe baza acestui text, această instanță să caseze o hotărâre dată tot de ea, pe motivul că ar fi contrară unei alte hotărâri dată anterior de Curtea din Budapesta, deși este exactă susținerea petiționarului că pentru Ardeal, Curtea de Casație este o continuare a Curții din Budapesta.

Considerând însă că dacă pe baza textului sus citat nu se poate reveni asupra unei hotărâri dată de această Curte, nu este mai puțin adevărat că în sistemul procedurii civile din Ardeal, pe calea acțiunii în reînnoire introdusă conform prevederilor art. 563 și urm. din pr. civ. din Transilvania, se poate reveni și asupra unei hotărâri dată, ca în speță, de instanța de reviziune.

Considerând însă că, potrivit par. 566 pr. civ. ardeleană, reînnoirea de proces în contra hotărârei date de instanța de reviziune se adresează instanței de apel, afară de cazul când hotărârea instanței de reviziune se atecă pe baza punct. 1—7 din parag. 563 pr. civ., sua se atacă și pe baza acestor puncte, în care caz însă, cererea de reînnoire se adesează la instanța de reviziune.

Considerând că competența stabilită în acest articol este exclusivă.

Considerând că prezenta petiție în casare, deși ea este întemeiată în drept de dispozițiunile parag. 563 punctul II pr. civ., iar nu pe dispozițiunile parag. 563 punct. 1—7, a fost introdusă direct la Curtea de Casație, iar nu la Curtea de Apel respectivă, așa cum prevede art. 566 pr. civ.

Că deci, prezenta petiție în casare fiind pe de o parte inadmisibilă pe baza art. 38 alin. 3 din legea Curții de Casație, iar pe de altă parte fiind rău introdusă direct la Curtea de Casație, urmează de aci că incidentul de inadmisibilitate este întemeiat și deci câtă a fi admis, iar petiția recurentului respinsă, potrivit dispozițiilor art. 371 pr. civ. din Ardeal.

Pentru aceste motive, Curtea respinge ca inadmisibilă petiția în casare înreg. sub Nr. 16831/926 introdusă de dr. Iuliu Patyanschi, în cauză cu Irina Ludvig, măritată Măsalits. (Cas. I. Dec. Nr. 735 din 16 Martie 1927.

• • •

Pedeapsa reclusiunii prevăzută de art. 49 tez. I. N. este înlocuită prin aplicarea art. 66 c. p. cu închisoare corecțională. Când instanța de fond găsește că în cauză sunt circumstanțe atenuante de natură a determina aplicarea art. 92 c. pen. urmează că prin aplicarea acestui text să se coboare la genul următor de pedeapsă arătat de art. 20 c. p., adică amendă.

Curtea: Având în vedere că prin decizia Nr. 957/928 a Curții de Apel Cluj, confirmându-se în totul sentința primei instanțe, inculpatul Nicolae Lazăr a Cosului, a rămas condamnat la una lună închisoare corecțională, în baza art. 49 al. I text I pr. p. cu aplicarea art. 66—92 c. p. precum și la excluderea dela funcțiuni și suspendarea exercițiului drepturilor politice pe timp de un an.

Având în vedere că în contra acestei decizii a declarat recurs apărătorul inculpatului, în baza art. 385 pt. 1-a pr. p.

Având în vedere că instanța de fond pe baza probelor administrate în cauză, stabilește în fapt următoarele: că inculpatul în noaptea de 23 Octombrie 1927, cu intențiunea de a-și însuși pe nedrept și fără consimțământul proprietarului, prin forțarea lacătului dela ușa pivniței lui Neag Teodor, a voit a intra înăuntru, fiind însă împiedicat prin sosirea maritorului Gaspar Victor.

Considerând că faptul astfel constituie o infracțiune și anume întrunește elementele constitutive ale tentativei crimei de furt, astfel cum în conformitate cu legea a fost calificat de instanța de fond.

Că deci, recursul dovedindu-se nefondat, urmează a fi respins.

Având în vedere că după cum s'a arătat mai sus, inculpatul a fost condamnat la una lună închisoare corecțională în baza art. 49 tez. I. N. p. 66 c. p. cu aplicarea art. 92 cod. penal.

Considerând că pedeapsa reclusiunii prevăzută de art. 49 tez. I. N. p. este înlocuită prin aplicarea art. 66 c. p. cu închisoarea corecțională, pedeapsă deci pe care instanța de fond este autorizată a o da în asemenea caz numai prin aplicarea sus menționatelelor texte.

Că atunci când instanța de fond găsește că în cauză sunt circumstanțe atenuante de natură a determina facerea aplicării art. 92 c. p., ca în speță, urmează ca prin aplicarea acestui text, să se coboare la genul următor de pedeapsă arătat de art. 20 c. p., adică la amendă.

Considerând că întrucât inculpatul a fost condamnat la una lună închisoare corecțională în baza susmenționatelelor texte, urmează că instanța de fond, la darea pedepsei, nu a respectat limitele și îngrădirile prevăzute de lege.

Că astfel fiind, această înaltă Curte din oficiu, în baza art. 385 pt. 2 pr. p., urmează să caseze sentințele ambelor instanțe și în baza acelorș texte, să condamne pe inculpat la 2000 lei amendă, omițând excluderea dela funcțiuni și suspendarea exercițiului drepturilor politice.

Pentru aceste motive Curtea respinge recursul. (Cas. II Dec. Nr. 10078 din 6 Decembrie 1928.)

• • •

Revizuire. În ce cazuri există. (Art. 103, 137 Constituție; art. 521 pr. civ. a.) Constituționalitate. Art. 521 pr. civ. a. Fojă de dispozițiunile art. 103 și 137 din constituție, dispozițiunea art. 521 pr. civ. a. care ridică dreptul de revizuire în contra sentinței Tribunalului ca instanța de apel în cazurile când valoarea litigului nu trece de 10.000 lei, se găsește abrogată, Constituția nefăcând nici o distincțiune în această privință și recunoscând dreptul de recurs, oricare ar fi valoarea

litigiului. Dispozițiunea art. 521 pr. civ. a. fiind așa dar abrogată, constituționalitatea ei evident că nu mai poate fi pusă în discuțiune. Curtea: Asupra motivului de casare:

„Violarea art. 103 și 137 al. ultim din Constituție. Neconstituționalitatea §-ului 521 din pr. civilă ardeleană și a art. 62 din legea accelerării judecăților în ceea ce privește colerația cu §-ul 512 din procedura ardeleană.

Onorata Curte de Apel, în ședința restrânsă, respinge recursul făcut în contra sentinței tribunalului Năsăud Nr. 1378/25/925 din 16 Iunie 1926, în baza art. 80 din legea de organizare a Inaltei Curți de Casație și Justiție, pe motivul că §-ul 521 din pr. civ. ard. complectat cu art. 62 din legea privitoare la unificarea unor dispozițiuni de procedura civilă și comercială pentru înlesnirea și accelerarea judecăților, pentru procesele cu substrat mai mic de 10.000 lei nu există calea recursului.

Intrucât potrivit art. 103 din Constituție recursului este de ordin constituțional și prin nici o lege nu poate fi desființat, iar art. 137 din Constituție declară că orice dispozițiuni contrare Constituției, chiar din legile în vigoare în teritoriile alipite, sunt abrogate dela promulgarea Constituției, urmează că §-ul 521 din procedura civilă ardeleană este anticonstituțional și greșit onorata Curte de Apel l'a aplicat respingând recursul.

De altfel prin art. 64 din legea de accelerare a judecăților și art. 77 din legea de organizare a Inaltei Curți de Casație, înseamnă că pentru procesele cu substratul valorii până la 5000 lei, există recurs la tribunal, iar pentru procesele cu substrat dela 5000—10.000 lei în care există calea de atac apel, nu există calea de atac recurs, ceea ce este și absurd din punct de vedere juridic și absolut contrar dispozițiilor precise din Constituție și calea de atac, recursul, în nici un caz și sub nici o formă nu poate fi suprimate.

Prin urmare, onorata Curte de Apel nu-mi putea respinge în nici un caz recursul pentru acest motiv și urma să se pronunțe asupra motivelor de casare făcute în curs, admitând sau respingându-le, dar nu respingând recursul prin aplicarea §-ului 521 din proc. civ. ard.

Intrucât nu există altă cale de atac, decizia Onor. Curții de Apel fiind definitivă, am făcut recurs în baza art. 27 și 29 din legea de organizare a Inaltei Curți de Casație.

Având în vedere deciziunea supusă recursului, din care se constată că Hogiu Vasile, intențând acțiune în contra soților Simion Bruj pentru recunoașterea dreptului de proprietate asupra unor imobile situate în comuna Borgobistrița, judecătoria ocolului Bistrița, prin cartea de judecată Nr. C. I. 5774/924 din 19 Iunie 1925 a admis acțiunea și a obligat pe pârâși să recunoască reclamantului dreptul de proprietate și să predea acestuia imobilele în posesiunea exclusivă a sa; că pârâșii făcând apel în contra acestei cărți de judecată, Tribunalul Năsăud, Secția I-a, prin sentința Nr. 1378/25/1925, pronunțată la 16 Iunie 1926, a respins apelul ca nefondat; că pârâșii făcând cerere de revizuire a sentinței Tribunalului, Curtea de Apel din Cluj, Secția III a, prin decizia supusă recursului a respins cererea de revizuire ca inadmisibilă, pe motiv că după art. 521 pr. civ. din Transilvania, combinat cu art. 62 din legea pentru

accelerarea judecăților, calea revizuirii în contra sentințelor Tribunalului ca instanță de apel nu este admisibilă dacă valoarea litigiului nu trece de 10.000 lei, cum se constată în cazul de față.

Având în vedere dispozițiunile art. 103 și 37 din noua Constituție.

Considerând că după dispozițiunile art. 103. dreptul de recurs în casare de ordin constituțional, așa că nici o lege ordinară nu l mai poate ridica, iar prin art. 137 din Constituție se declară desființată orice dispozițiune contrară acelor înscrise în Constituție.

Considerând că față de aceste texte din Constituție, dispozițiunea din art. 521 proc. civ. din Ardeal care ridică dreptul de revizuire în contra sentinței Tribunalului ca instanță de apel în caz când valoarea litigiului nu trece de 10.000 lei, se găsește a fi abrogată, întrucât Constituția nu face nici o distincțiune în această privință, recunoscând dreptul de recurs, oricare ar fi valoarea litigiului, așa că greșit Tribunalul Năsăud a declarat inadmisibilă cererea de revizuire făcute de pârâși.

Că dar, dispozițiunea art. 521 c. pr. civ. din Ardeal, ce se pretinde că este contrarie Constituției, fiind abrogată, nu se mai poate pune în discuție constituționalitatea ei și prin urmare recursul de față introdus direct înaintea Secțiunilor Unite, urmează a fi respins.

Pentru aceste motive, Curtea respinge recursul. (Casație Secțiuni Unite Dec. No. 6 din 21 Februarie 1929.)

Competința Curților de apel ca instanțe de casare. Menținerea lor prin legea Inaltei Curți. Termenul de recurs este însă cel prevăzut de legea Inaltei Curți. După disp. art. 33 din legea Curții de Casație termenul de recurs, atât în materie civilă, cât și în materie comercială, este de o lună dela comunicarea hotărârii ce se atacă, fără discuțiune dacă hotărârea s'a dat în lipsă ori contradictoriu, iar după disp. art. 79 din aceeași lege, în contra hotărârilor date după promulgarea legii de către o instanță a doua (Tribunalul sau Curtea de Apel) în orice procedură litigioasă sau grațioasă, nu se admite nici o cale de atac decât numai recursul în casare, conform dispozițiilor acestei legi. Instanța de casare pentru circumscripția Curților de apel din Brașov, etc. în acele cauze în cari după legiuirea de până acum (par. 525 și 550 al. II pr. civ. ardeleană) a fost instanța de revizuire (recurs) rămâne aceeași Curte de Apel care va judeca recursul după normele de competență de până acum.

După disp. art. 81 din legea Curții de Casație, dela data promulgării acestei legi, se desființează toate dispozițiunile legilor de procedură în vigoare în circumscripția Curților de Apel din Brașov, etc. care regulează procedura înaintea Curții de Casație (procedura înaintea instanței de revizuire sau recurs la acea instanță.)

Din toate aceste dispozițiuni rezultă neindios că, prin legea Curții de Casație, s'a menținut numai competența Curților anume determinate, iar în ce privește procedura de observat în instanța de casare, se va urma conform legii Curții de Casație, întrucât toate dispozițiunile legilor de procedură în vigoare în circumscripția Curtea de Apel Brașov, etc. care regulează procedura înaintea Curții de Casație (instanța de revizuire sau recurs) se desființează. (Casație, dec. 20 din 2 Mai 1929.)

» FRIGIDAIRE «

**Mai rece ca ghiata
Mai ieftin ca ghiata
Mai sanatos ca ghiata**

Frigul pentru nevoile casnice,
comerciale și industriale pro
dus în mod automat pe cale
electrică. Pentru demonstrații
vă stă cu plăcere la dispoziție

AUTOMECHANICA S. A. CLUJ

**Strada Regina Maria Nr. 10
Calea Dorobanților Nr. 18**

Reprezentanța generală:

Leonida & Co. S. A. din București

„Auto-Mecanica” Societate Anonimă

Depozit de cauciucuri. Piese de schimb și accesorii **Str. Reg. Maria 10 Telefon 2-16 Cluj**

Reprezentanța generală:

Garaje, benzină și ulei. Atelier de reparațiuni **Cal. Dorobanților 18. Telefon 4-89 Cluj**

Leonida & Co. București

Reprezentant al automobilelor

Chevrolet, Cadillac, La Salle, Pontiac și Oakland

renumitele uzini a lui General Motors